

Onisifor Ghibu

Tudjuk, hogy hatalmas érdekek árnyékában zajlik az a harc, amit nem tiszta szándékokkal és nem is nagyon esztétikus eszközökkel indítottak meg a román társadalom egyes kiválóságai az Erdélyi Római Katolikus Státus ellen. Még mindig él és bizonyos tekintetben még mindig igazolódik az a középkori elv, hogy a cél szentesíti az eszközt. Onisifor Ghibunak, Sofronienek, Oanea professzornak és még nem tudjuk hánynak — mert nagyon kezdtek szaporodni — a román hazafiasság nemcsak megbocsátja, hanem egyenesen dicsőségére tudja be, hogy ravasz fondorlatokkal, ki-tartó aknamunkával, felelőtlen és lelki-ismeretlen pádaskodásokkal megrendíteni iparkodik a romániai magyarság egyik legerősebb várát, az Erdélyi Római Katolikus Státust.

Magasabb emberi szempontból mi sohasem fogadjuk el ennek az elvnek a létjogosultságát. Viszont hajlandók vagyunk tenni annyi engedményt, hogy ennél a Ghibu-Sofronie-Oanea-féle alkalmazásnál van valami mentőkörül-mény. Olyasféle mentőkörül-mény, amely a büntető törvénykönyv is ismer a részesség állapotának figyelembevételé-nél. Ez a hazafias mámor ugyanis legfel-jebb élettanilag különbözik, másképpen, külső megnyilvánulásaiban és az igazi erkölcs mérlegén szinte teljesen egybeesik azzal az állapottal, amit közönségesen az alkohol-ókozta mámorral szoktunk meg-jelölni.

Sok, igen sok olyan mozzanat van eb-ben a Státus-körüli küzdelemben, ami a józan szemlélőben a csendes elképperdést, esetleg a minden emberi értékről való le-gyintő lemondást válthatná ki. Hát ho-gyan, hogyan történhetik még a mai vi-lágban is ilyesmi? Olyasmi például, mint amit ez az Onisifor Ghibu nevű egye-temi tanár el mer követni? A Státus ellen írott „hatalmas” könyvében többek kö-zött kirohan az „Erdélyi Fialatok” ellen, komolyan állítván azt, hogy ezek a na-gyar fiatal emberek a Státus védelme alatt és támogatásával „titkos egyetem-el” alakítottak Kolozsváron. Igen, ezek a magyar fiatal emberek komolyan tanulni akarnak! Az egyetemtől függetlenül sze-mináriumokat rendeztek be, ahol jogilag, gazdaságilag, irodalmilag képzik magu-kat. Hát hiszen igaz, ezek a magán-szorgalomból megalapított szemináriu-mok nem állítanak ki diplomákat, de még bizonyítványokat sem. Nem adnak ki semmiféle papírost, aminek a részt-vevők valami hasznát is vehetnek. Am ez nem számít — mondja Onisifor Ghibu. — Azért ez mégis titkos egyetem, mert azok a magyar fiatal emberek mernek tanulni az egyetemen kívül is, azok ko-molyan veszik azt, hogy tudniok „ell, ha élni akarnak keserves kisebbségi sor-sukban.

Az állam presztízse ellen vétnek! Azzal, hogy tanulnak! Oh, jaj, mit felelhetnének erre? Hiszen ez az Onisifor Ghibu száműzette, nagy börtönbe csukatta volna itt Edisont is, amiért nemromán léte tanulni mert az állami iskolán kívül, ahová soha nem juthatott el. Ez az Onisifor Ghibu min-den autodidaktát lenyakaztat a pégen, mert a kisebbségi ifjak önképzése sérti az állam presztízst.

Nem, nem! Itt valami nagy baj van. Hiszen ez úgy hangzik, mintha a pap kárhózzattal fenyegetné azokat, akik imádkoznak. Egyetemi tanár itéli el az önképzést, a szorgalmat, ahelyett, hogy örvendene neki és a kisebbségi ifjakat példaképpen állítaná a többségiek, élél Onisifor Ghibunak el kellene veszítenie az állását, ha egyetemi tanár léte re-lyeneket komolyan hirdet. Ha komolyan le-hetne penni azt, amiket mond és ír.

De nem vesszük komolyan mi sem és nem veszik komolyan, nyilván, a többsé-giek sem.

Onisifor Ghibu hazafiassága részessé-gében cselekszik így.

Vagy talán szobrot akar magának a ko-lozsvári egyetem aulájában.

Mindkét esetben sajnálni kell szegényt, mint a részeg embert szokás.

KACSÓ SANDOR

Titulescu bécsi, budapesti és brassói nyilatkozata

Óriási érdeklődéssel várják Bukarestben a londoni követet

A pártok ellenzik a koncentrációt

Bukarest, február 13.

A koncentrációs kormány tervét, a mely immár másodszor indul ki az ural-kodótól, a pártok ma sem tartják meg-valósíthatónak. Hiteles formában ugyan még egyetlen ellenzéki párt sem nyilat-kozott meg,

politikai körökben azonban nyíltan be-szélük, hogy egyelőre még sem a nem-zeti-parasztpárt, sem a liberálisok nem

tartják érettnek a helyzetet a koncen-trációra.

A legélesebben természetesen Jorga és az ő párhívei helytelenítik az uralkodói óhaját. A Neamul Romanesc tegnap esti száma többek között a következőket írja. „Jorga miniszterelnök nem hisz a kon-centráció lehetőségében s éppen ezért annak esetleges létrehozásánál semmiféle szerepet nem hajlandó vállalni”.

Minden hitetlenkedés ellenére azonban letagadhatatlanul látszik, hogy Titulescu hirtelen hazaérkezése mód felett izgatja a pártokat és különösen a kormány-pártot.

Titulescuval pedig már robog a vonat Bukarest felé...

Titulescu Bécsben

Bécs, február 13.

Románia londoni követe, Titulescu, pénteken délután érkezett Bécsbe, ahol az állomáson rövid beszélgetésre fogadta a Neue Freie Presse tudósítóját. A föl-tett kérdésre Titulescu rövid és lehetőleg kitérő feleleteket adott. Utja céljáról pél-dául ennyit mondott:

— Bukarestbe való utazásomat belső szolgálati kérdések tették szükségessé. Ezek a belső szolgálati kérdések pedig kizárólag külföldi missziómmal állanak összefüggésben.

A Neue Freie Presse munkatársa ér-deklődött a részletek iránt is. Ezekre a kérdésekre azonban Titulescu nem volt hajlandó válaszolni. Mindössze annyit árult el, hogy

előreláthatólag 2—3 napot marad Bu-karestben.

Az újságíró még megkérdezte, igaz-e az a hír, amely szerint Ghica külügyminisz-ter és Titulescu között nézeteltérések volnának külpolitikai kérdésekben. Titu-lescu mosolyogva válaszolta:

— Erről most hallok először. A leg-nagyobb örömmel jelenthetem ki, hogy egyetlen szó sem igaz belőle.

TITULESCU BUDAPESTEN

Budapest, február 13.

Titulescu, Románia londoni meghatal-mazott minisztere, pénteken megérkezett Budapestre. A Pesti Napló munkatársa szalonkocsijában kereste fel a román ál-lamférfiut, akinek hazautazása óriási iz-galmakra és sokféle kombinációkra adott okot a bukaresti politikai körökben Ti-tulescu a budapesti lap munkatársának adott nyilatkozatában a következőket mondotta:

— Sürgős szolgálati ügyben utazok Bu-karestbe a genfi román delegáció egy ré-szével. A román fővárosban 3 napot ma-

radok s azután ismét visszautazok Genfbe.

A Pesti Napló munkatársa kérdést tett fel arra vonatkozólag is, hogy mi igaz Titulescu és Ghica herceg, román kül-ügyminiszter konfliktusáról. Titulescu erre a kérdésre mosolyogva felelte:

— A genfi pályaudvaron, bucsuzás közben összelelkéztem Ghicával. Ez is bizonyítja, milyen „feszült viszony” van közöttünk.

Végül a leszerelési konferenciáról mon-dotta azt, hogy az érkezőt nagy előre-haladást jelent a világ boldogabb jöven-dője felé.

Titulescu Brassóban

Brassó, február 13.

Bécs és Budapest után Titulescu har-madikban Brassóban nyilatkozott Bu-karest felé vezető útjában. Az Orient Ex-pressz egy órás késéssel, 2 óra 40 per-cor futott be a brassói állomásra, ahol már várták a bukaresti hírlapírók, táv-íratí irodák tudósítói és a B. L. munka-társa. Titulescu az étkező kocsiban tar-tózkodott titkárra, Buzdugan és néhány bukaresti újságíró társaságában, akik már a magyar határon felszálltak a vonatra. Itt fogadta a B. L. munkatársát is, aki több kérdést tett fel a londoni követnek. Titulescu ezuttal is szűkszavuan vála-szolt:

— Nem mondhatok semmi érdemle-geset.

Nem tartozom a belpolitikusok közé s így illetéktelenül szólnék bele a mos-tani belpolitikai helyzetbe. Szolgálati ügyben jövök, ami kizárólagosan belső ügy és külpolitikai kérdésekkel van ösz-szefüggésben.

Munkatársunk az esetleges kormány-változásra tett fel kérdést, amelyre Ti-tulescu elutasító választ adott:

— Nem tudok semmiről, hiszen nem beszéltem feletteseimmel. Különben since semmi tudomásom róla.

Mosolyogva bucsuzott el és visszavo-nult hálókocsijába, mert Campináig pi-henni akart. Itt ugyanis számos politikus száll vonatra és csatlakozik Titulescu ki-sérétéhez.

Japan nem hajlandó tárgyalni

Ujra fellángolt a harc a sanghaji fronton

Állítólag titkos megegyezés jött létre Japan és Oroszország között

Sanghaj, február 13.

Ma reggel újra teljes erővel indultak meg a harcok a japán és kínai csapatok között. Japan Sapce és Wu-Sungra fordítja egész erejét. A két város között három kilométeres front húzódik, itt fo-lyik a legelkeseredettebb küzdelem.

Japan hétfőre be akarja fejezni flotta-és csapatkoncentrációját és meg akarja indítani a végső, kiméletlen támadást Sanghai elfoglalásáért.

A fegyverszünetet mindkét fél arra használta fel, hogy a sebesülteket és ha-lottakat eltakarítsák. Borzalmas látvány volt a rengeteg, oszlásnak indult holttest. Az elesettek ezreit közös sírokba földel-ték el.

Borzalmas tapasztalatokról számol be egy francia vöröskeresztes küldönmény, amely három apácából, két páterből és szanitécekből állott és autón közelítette meg Sanghaj kínai negyedét. Az apácák rá akarták birni a nőket és gyermekeket, hogy hagyják ott lakásaikat és költözze-nek át a nemzetközi negyedbe. A kínai

nők azonban hallani sem akartak erről. Legnagyobb részük az örültek benyomá-sát tette a misszióra: hangosan beszélnek magukban és kísértetiesen nevetgélnek. A francia apácák közül a látványra ket-ten ideggyörcsöt kaptak.

A Daily Express jelentése szerint

Japan és Szovjetország között a legnagyobb titokban megegyezés jött létre, amelynek értelmében Oroszország szabad kezet biztosít Japánnak Man-dzsuriában.

Az egyezményt állítólag maga Stalin hozta létre, aki kijelentette volna, hogy Oroszország nincs abban a helyzetben, hogy a jól felkészült japán hadsereggel felvegye a harcot.

A nagyhatalmak hiába kísérelik meg a közvetítést, Japan nem akar Kinával tár-gyalni. Most már csak nagyon kevés re-mény van, hogy a háború teljes fellán-golását meg lehessen akadályozni.

A japán csapatok új főparancsnokává Uyeda tábornokot nevezték ki.

Tizenhét óra egy székelv város életéből

Délben: Virág nyílik a szívekben Este: Szóttésbál Reggel: Golyó a fejben

Február 8.

A kisváros életét úgy képzelem el, mint egy olyan asszonyt, ki tulzotti reményekkel és szenzációvárással lépte át a könnyből és mosolyból összeállmodott asszonyság küszöbét.

Perse családott. Nem a körülményekben. A fantáziája csalta meg, elgondolásaiban tévedett.

Hogy reggel a tej kifuthat és a ház megtelik az égett tej rettenetes büszével és a férj amint félmeztelenül mosakodik, beleszagol a levegőbe és azt mondja: „Mi a fene megint olyan bűdös?”

Hogy délelőtti birkóznia kell a borjuszívósságával és már el is felejtette a marokén-bőrbe kötött naplóját.

Hogy korán kell kelni és korán kell lefeküdni, mert egyrészt drága a villany, másrészt, mert a férjnek meggyűlt a baja a gyomrával. Legfennebb szombat este jönne össze imitt-amott, amikor legjobb eset az, ha Hegedűs olyan kedvében van és anyós-viceket ad le. És idelátszik egy képesújság hirdetése, hogy a Rivierán megkezdődött a szezon és a férj ásit, kesernyős arccal összegyűjti szájában a nyálát, azt elhelyezi a zsebkendőjébe és azt mondja: „készküljön szívem”.

Délben: szeretetadományokat oszt szét az Ipartestület

Igy lehetne mondani: az érdekelteken kívül senki sem volt jelen.

Pedig vezércikkben kellene foglalkozni vele, fotóriporterek kellett volna cikázniak a tömegben és valahol egy autó tetőjén egy film felvételgép majszolhatta volna az eseményeket.

Mert egy jel volt ez, az emberiség beteg szívének talán első biztató dobbanása volt ez, talán a virradat egy idetévedt sugara volt ez.

Ez, hogy öt-hat ur ült az asztalok mellett és vagy harminc árva inasgyerek a hevenyészett padokban. Megnyirva, előre álló fülekkel, ünneplésre készült ujjakban, dobogó szívvel és az izgalom rózsáival arcukon.

És egy asztalon 19 pár cipő és 14 rend ruha és az udvaron 34 szekér fa.

És egy ur beszélt és megfogott egy pár cipőt és kiszólitotta az egyik árvát. És nekiadta a cipőt. És kiszólitott egy másik árvát és neki adott egy rend ruhát. És kiszólitott egy nyomorgó iparossegédet és neki adott egy szekér fát...

Ingyen. Halljátok emberek: ingyen! Még segélybérg sem kellett. Sem repülő. Ingyen. Becsületistenemre: ingyen. Csak azért, mert árvák. Csak azért, mert nincs nekik. Mert fáznak. Mert nyomorultak.

Ingyen.

Mi emellett a szenzáció mellett Sanghaj bombázása. Vagy az, hogy Hitler babot ebédelt és hangzatos külpolitikai expozékat bocsátott világá. Vagy, hogy Genfben megint összeült az impotencia.

Itt virágok nyíltak a szívekben. A jószág virágai. Jel volt. Vidámitó, biztató jel volt.

Az árvák úgy hagyták el — kezükben paksamétával — az ipartestület helyiségét, mintha templomból jöttek volna. Mintha az Isten simogatta volna meg őket. Szemükben remény volt, jószág és hála.

Éppen akkor harangoztak délre.

ESTE SZÓTTESBÁL

Az ugynevezett szóttésbál gondolata Csikban pattant bimbóba és a tavalyi, emlékeztető, Csikszerebában megtartott ezerszékelv lányok napja ennek az elgondolásnak volt csudálatosan szép virága.

E virág természetének egyik magját a kőszaszél átfújta ide is és itt ugylátszik alkalmas talajra talált. A gyenge hajtás a Kath. Legényegylet gondos ápolása mellett, vasárnap este kivirult.

Megtartották az első szóttésbált Székelyudvarhelyen. Megállapítható: frapáns sikerrel.

És a gyerekek, kiket csak a „Gyerekszépségszerepek” megnyírt és „édesre” kikészített fotóiból ismert és fogalma sem volt, hogy bélihurut is van a világban.

És hogy a cseresznyevirágnak van gyümölcse is, melynek elég komplikált a dunsztban való elrakása és hogy a köröm beszakad és hogy nem is érdemes egy tisztességes ruhát csináltatni — igaz nem is telik...

Azért nem lett belőle rossz asszony. Talán nem volt bátorsága hozzá, talán ellomposodott, talán puritánsága nem engedte.

Esetleg nincsenek körülmények. De vannak álmak.

És jönnek a hírek: Párizs Ila szerelmes szívvél várja a Tavaszt... Budapest Erzsikének két napig Ivan Mosjukin szapta a szelet... London Edith nagy estélyt adott a külföldi diplomaták tiszteltére és Genf Clarisse megint flörtöl azzal a hűtlen Konferenciával.

Ő még olvasni sem ér rá. Stoppol, kocsnyát főz, ruhát alakít át, az ujjai „kijötték” a zongorázásból és talán, Istenem! talán már a szemöldökét sem tépeti...

Csak áll a rohanó élet partján és ha vannak szenzációk napjaiban, azok csak ilyenek:

A szóttésbálók célját nem kell sokat magyarázni. Ez a viselet székelv, gyönyörű és olcsó. Talán egyetlen hibája, hogy — meleg.

E sorok íróját is elvitte a kíváncsiság — bár csak hervadó zakkóban — és az alábbiak, a bátról, az ő külön, társtalan feljegyzései.

A szóttés általánoságban sosem lesz divat, mert az egyenes vonalú polgári öltözködés sokkal inkább konvenál a nők maj természetek. A polgári öltözködés sejtett. A szóttés mutat. És itt a baj, csak azt mutatja, ami nincs. Mindjárt hozzátesszük azonban, hogy ez nem lehet akadály: meg kell hízni hölgyeim!

Érdekes, hogy a rendestől eltérő ruházkodás, az ujszerűség varázsa, a különös, mennyire összehozta az embereket. Láttam egy férjet, aki hosszan és kedélyesen elbeszélgetett a feleségével.

Egy másik beszélgetés: Egy ringó dereku „lövetei fehérnép” jön. Egy ur kötődni kezd vele.

Ur: Elszegődik-e lelkem?

Hölgy: El én, ha megfizet az ur.

Ur: Megelégszik a szívemmel?

Hölgy: Hja, ma szívért nem szolgálunk!

Mintha csak éppen selyemben lettek volna.

Egy bájos jelenet.

A táncjelvény a szóttésbál — igen ötletesen — néhány szem pattogatott kukorica volt selymszátra felfűzve.

Egy fiu és egy leány állott a sarokban. Ketten kitéhettek vagy 37 évet. És nézték egymást. Nem szóltak, csak nézték. Ugy nézték, ahogy az életben maximum csak egyszer néz az ember. Mikor még a tenyerünkön is szem van.

Mondom: nézték egymást, mikor láttam, hogy a lány keze lassan felkuszlik a fiu melléig. Ott babrálni kezdett a táncjelvénnel, majd leszakította és — megette.

Hát engem egyszer egy nő ennyire szeretne, talán belebolondulnék.

Tudniillik, utálom a pattogatott kukoricát.

Hanem ha egy nő szóttésben és rokokólyában és szalagosan és kalárral a nyakában és ingvállban és lájában és szénparfómmal illatosítva és köténnyel és a korebafűzött „kicsi ruhával” — ruzsolni kezd az ajkát, a rendezők azonnal távolítsák el. Elvégi azért egy ilyen bálom nem lehet botrányt csinálni...!

Az arany karkötő órák otthon hagyandók, inkább elhisszük, hogy van. Ugyis az ilyen órák mindenre valók, csak arra nem, hogy az időt mutassák.

Szemüveges urak vagy a harisnyát, vagy a szemüveget hagyják a ruhájában.

Miss Szóttés nem választottak. Hálstennek.

Egy hölgy megszólította bennem az ujságíró és azt mondta: „Áztán nehog

kiirjon az ujságba”. Ezt mondta és perse az ellenkezőjét óhajította. Később gondolkodtam, hogy tényleg milyen vonatkozásban lehetne írni az illető hölgyről. Majd szétgondolkodtam a fejemet és csak ezt az egy lehetőséget találtam: ha megütötte volna a guta.

Csudálatos jókedv és hangulat volt. Erre egy pesszimista elbeszélte az ismert történetet a népről és a vezetőségről. Hogy mikor a nép elkezdett mulatni, a minisztertanács úgy határozott, hogy most már tényleg tegyünk valamit a nép érdekében is.

Kár, hogy nem élünk a mesék világában.

REGGEL: GOLYÓ A FEJBEN

Ott volt a szóttésbálban. Koccintottam vele. Kacagott és azt mondta: „azok a rádiók naccertiek.” Így mondta két „c”-vel. Hozzám ezek voltak az utolsó szavai.

Aztán kolbászt kért, gondolkodott, végül is úgy nyilatkozott, hogy bár imádja a tormát, még se hozzanak, mert másnap mindig gyomorégése van tőle. E pillan

atban talán utoljára lángolt fel előtte az élet lehetősége. Hátha sikerülne továbbcsinálni ezt a cirkuszt és akkor a gyomorégés az rossz. Nagyon rossz. Majd nem olyan rossz, olyan elviselhetetlen, mint itt ez az élet...

Semmi különös nem volt rajta. Aztán reggel kilenc óra felé egy kocsi haladt lépésben a kórház felé. A kocsiból néha hörgős hallatszott ki. A lovak ijedten hegyezték fülüket, a kocsis halcan szitkozódott.

A kocsiiban pedig az az ur fektött, akin ezelőtt egy pár órával még semmi különös nem volt.

Most is, csak ha az ember jobban odanézett, vett észre a homlokán egy véres sebet. A sápadtság egy báli éjszaka után indokolt.

És a seb a homlokán? Hát fejbőlötte magát. Ugylátszik a neki felszolgált ételporció mellé szervírozott torma már nagyon égette a lelkét.

Kiment a temetőbe és fejbőlötte magát. Életben maradásához nincs remény. Tettének oka: kereskedő volt.

Tomcsa Sándor

Borzalmas vérengzés egy varsói zsidó táncmulatságon

A támadó több lövést adott le a táncoló párokra, egy fiatal leány azonnal meghalt, többen súlyosan megsebesültek

Varsó, február 13.

Borzalmas vérengzést vitt véghez egy baltával és revolverrel felfegyverezett férfi, aki tegnap este behatolt egy zsidó táncmulatságra.

A támadó több lövést adott le a táncoló párokra, akik közül egy fiatal leány szörnnyelhalt, egy másik pedig életveszélyesen megsebesült.

Ugyanekkor a jobbra-balra lesújtó baltától is többen vérezve buktak le. Néhány leány és fiu, hogy a dühöngő elől meneküljön, levetette magát a terem emeleti ablakaiból.

A vérengző férfit, aki folyton azt ordította, hogy ki akarja irtani a zsidókat, nagynehezen sikerült ártalmatlanná tenni.

Jó mederben halad az utódállamok gazdasági konferenciája

Budapest, február 13.

Az utódállamok gazdasági konferenciáján Auer Pál ügyvezető alelnök határozati javaslatot olvasott fel arról, hogy szólítsák fel az utódállamok kormányait a szorosabb gazdasági kapcsolatok létesítésének előkészítésére. Ezután vita indult meg a konferenciára kiküldött delegátusok között.

Fontos ügyek a kamara pénteki ülésén

Bukarest, február 13.

A Kamara tegnapi ülésén Argetoianu választott Raducanu egyik legutóbbi felszólalására és kijelenti, hogy Csehszlovákia semmilyen lépést nem tett a román tengeri kitiltására.

Dimitriu Soimu figyelmezteti a kormányt, hogy az Universul című lap elkezdte közölni azoknak a névsorát, akik, mint a konverziós bizottság tagjai, saját maguk előnyére igyekeztek kihasználni a képviselői mandátumot, hogy adósságaiktól megszabaduljanak. Követeli a kormánytól, hogy a törvényhozók ellen emelt súlyos vádakait tisztázza.

Trancu Jasi interpellációt jelent be a Marmorosch Blanknál leplezett súlyos csalásokkal kapcsolatban és kijelenti, hogy ez a pénzügyi intézet valósággal megrabolta az ország lakosságának egy jelentékeny részét. Ehhez a feltűnést keltő interpellációhoz Bratianu György, az ifju liberálisok vezére is csatlakozik.

Mig a szenátusban Gyárfás Elemér mély benyomást keltő beszédben viszautasította a római katolikus státus ellen felhozott vádakokat, addig Sofronie többségi képviselő a Kamarában bejelenti, hogy a katolikus Státus ügyében interpellálni akar. A Kamara az interpellációs bejelentést tudomásul veszi.

Ezután furcsa eset történik. Scutaru képviselő magából kikelve az elnöki emelvényhez rohan és az asztalra csap egy törvénytervezetet, amely parlamenti kezdeményezés alapján készült és amely kimondja a cukor vámjának teljes eltörlését. Követeli, hogy a Kamara mondja ki a sürgősséget, mert a javaslat elfogadásával pár napon belül az ország

lakosságának kilenc lejes cukrot lesz módjában fogyasztani.

A feltűnést keltő javaslatához Lupu is csatlakozik.

Lupu felszólalása után a sürgősség kérdését szavazás alá bocsátották és általános megelégedésre, a kamara meglehetősen nagy többséggel megszavazta a sürgősséget.

Politikai körökben a szavazás eredménye nagy feltűnést keltett, mert első ízben történt, hogy a kamara a kormány álláspontja ellen döntött.

Agyonlőtte magát a királyi gárda egyik főhadnagya

Bukarest, február 13

Ma reggel hét órakor a Grivta-uti „Transt”-szállóban szolgálat fegyverével szívenlőtte magát Ilasievici Miklós gárda-főhadnagya, a királyi őrség tagja. A dörrénésre összefutottak a szálloda lakói, akik értesítették a mentőket. Ilasievici a katonakórházba szállították, felépüléséhez azonban nincs sok remény. Ilasievici unokaöccse volt Ilasievici tabornoknak. A fiatal főhadnagya tettének oka ismeretlen.

Minisztertanács Jorga nélkül

Bukarest, február 13.

Tegnap este minisztertanács volt Argetoianu elnöklése alatt. Politikai körökben nagy feltűnést keltett, hogy Jorga miniszterelnök a minisztertanácsban nem vett részt. A Lupta a miniszterelnök távollmaradását az utóbbi napok politikai eseményeivel magyarázza, amelyeknek egyik főpontja a közötte és Argetoianu között fennálló feszült viszony. Az sincs azonban kizárva, hogy Jorga azért nem vett részt a minisztertanácsban, mert, mint közoktatásiügyi miniszternek, a szenátusban kellett jelen lennie, ahol tudvalevőleg a római katolikus státus nagy vitája zajlott le.

Az eddigi szokásoktól eltérőleg a minisztertanácsról semmiféle kommunikáció nem adtak ki a sajtónak.

Tőkések figyelmébe!

Állandóan keresünk jó kamatozás mellett kisebb és nagyobb összegeket komoly háztulajdonosok számára, mely kölcsönösszegek csakis első helyen lesznek betáblázva értékes ingatlanokra. — Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál a brassói közvetítési iroda:

V. W. DRE SNANDT & Co. Brassó, Str. Regele Carol 52 sz. a.

Ma szombaton a BRASSÓI REDOUTBAN Mámoros éjszaka Előadások 3. 5. 7. és 9 órakor

Oanea szenátor fekélynek nevezte a katolikus Státust

Gyárfás Elemér erősen visszautasította a példátlan provokációt és megvilágította a tervszerű kampány sötét hátterét

Bukarest, február 13.

Végre megtörtént az a nagy összecsapás is, hónapok óta a fő aknamunka és felelőtlen vádaskodás után, amit a sovinszta román sajtó állandó csaholása kísért és támasztott alá, a szenátus péntek esti ülésén Oanea egyetemi tanár három óráig tartó dörgedelmes támadást intézett az Erdélyi Római Katolikus Státus ellen.

Főlöszlegesen volna részletekre menően ismertetni Oanea professzor ur komolytalan hazafiaskodását. A román közvélemény és a magyar olvasóközönség eléggé ismeri már a Státus ellen felsorakoztatott inkább nevetséges, mint komoly vádakat abból a pergőtűzből, amit Onisifor Ghibu kolozsvári egyetemi tanár tüzmestere mellett a román sajtó egyrésze puffogtatott az elmúlt hónapok alatt. Onisifor Ghibu hátmögötti céljairól is sokan tudnak: a kolozsvári egyetem részére szeretné megszerezni a piarista templomot és fiúnevelő intézetet. Ezért a nagy hadjárat, és meg kell még itt jegyezni valamit. Azt, hogy Onisifor Ghibunak sikerült felelőtlen akciója támogatására olyan embereket is megszereznie, akik közeljövőben állanak a közoktatásügyi minisztériummal, ha nem éppen felső tényezők. Ghibu professzor híres és elköpesztően tudománytalan könyvét is a közoktatásügyi minisztérium adta ki. Ezt azért szögezzük le, mert Jorga közoktatásügyi miniszter az interpelláció és az interpellációra adott magyarpárti válasz után nagyon emelkedett szellemre valló kijelentéseket tett. Ő, úgy látszik, nem tudja, hogy mi minden történik a háta mögött.

Egyébként röviden Oanea professzor a következő fővádat sorakoztatta fel interpellációjában a Státus ellen: 1. A Státus állam az állam és olyan „fekély” Románia testén, amit azonnal le kell operálni. 2. A büntető eljárást a Státus kihívta maga ellen, mert okirathamisítást követett el. Annakidején ugyanis Lepadatu volt liberális kultuszminiszter egy levelet adott a Státusnak, amelyben felhatalmazza arra, hogy különféle perek ügyekben eljárjon. Ehez a levélhez a miniszteri aláírás fölé három sort hamisítottak oda. Az odahamisított sorok szerint a román kormány hivatalosan elismeri a Státus jogi személyiségét. 3. Kihívta a büntető eljárást Majláth püspök is, akinek irrederanta magatartása közismert. Ennél a pontnál hivatkozott Oanea arra a püspöki levélre, amit Majláth Gusztáv Károly 1917-ben adott ki a melyben a magyar államhoz való ragaszkodásra hívja fel hívóit.

Gyárfás Elemér válasza Oaneanak

Gyárfás Elemér Jorga miniszterelnök és közoktatásügyi miniszter jelenlétében adott választ Oanea interpellációjára. Nagyszerű románsággal, hatalmasan felépített beszédben, erőteljesen utasította vissza a vádakat és különösen azokat a kitételeket, amiket az interpelláló használt.

Tiltakozott az ellen, hogy a szenátusban, vagy bárhol, akárki is „fekélynek” nevezhesse a többszázézer román állampolgárt képviselő Római Katolikus Státust.

A vádakra vonatkozólag a következőket mondotta Gyárfás:

— Igaz, hogy a római Szentszéknek jártunk egyházunk érdekében. Brosurát készítettünk, hogy védekezhessünk a vádak ellen és ezt a brosurát eljuttattuk a Szentszékhez. Miért sértene azonban ez a román állam szuverenitását?

— Vádként hangoztatják azt is, hogy a

Státus 1700-ban támogatta a görög-katolikus mozgalmat. A görög-katolikusok románok voltak. Hogy helyesen cselekedtek-e akkor ezek a románok, vagy nem, annak az elbírálása nem tartozik sem rám, sem Oanea urra.

— Majláth püspök felemlegetett 1917-es pásztorlevele a gyulafehérvári gyűlés előtt két évvel történt. Vajon, ha most Csernovicot Lengyelországhoz akarnák csatolni s valamelyik lelkész Románia mellett foglalná állást, büntetné-e el Lengyelországgal szemben?

Itt közbeszólt a miniszterelnök is:

— Én beszéltem Majláth püspökkel s kijelentettem neki, hogy nem tartanám becsületes embernek, ha kivessze belőle a magyar érzés. Kötelessége jó magyar-

nak lenni. Főlöszlegesen is firtatni ezt a kérdést.

A továbbiak során Gyárfás az apróbb vádakat intézte el s aztán rátért a „hamisítási” ügyre. Igaz, hogy a kérdéses levelet magyarul is kiadták s valóban odabiggyesztették a magyar szöveghez azt a bizonyos három sort. De hát hivatalos akta ez a magyar fordítás? Lehetett-e ez valahol, az ország bármilyen fórumánál, aktaként beterjeszteni? A román szövegekben sehol nincs ott ez a függelék, már pedig a román hatóságok csak román szövegű beadványokat fogadnak el. Hol van itt a hamisítás ténye?

Végül a következő szavakkal fejezte be Gyárfás a beszédét:

— Ha valaki büntetést követel el, tessék

Belső ellentét a kormánypártban a konverziós javaslat miatt

Érdeklődik a londoni kereskedelmi kamara

Bukarest, február 13.

A konverziós törvényjavaslat kérdésében semmi új fordulat nincs. A bukaresti lapok is csak annyiról tudnak,

hogy a javaslat miatt egyre jobban kimélyül az ellentét Argetoianu és Jorga hívei között.

A miniszterelnök követői ugyanis ragaszkodnak ahhoz, hogy a konverzió áldásaiban csak a tíz hektáron aluli birtokok részesüljenek. Egyes lapok sze-

rint a miniszterelnök frontja a konverzió parlamenti tárgyalásánál is ellenzéki magatartást foglal el.

Itt említjük meg, hogy a londoni Kereskedelmi Kamara átiratot intézett a Romániai Kereskedelmi Kamarák Szövetségéhez. Átiratában érdekli a konverziós törvényjavaslat iránt, főképpen azonban az érdekelné, hogy Argetoianu javaslatának megszavazása esetén milyen kihatással lesz a törvény a kereskedelmi, ipari és hiteléletre.

Az ércpénz-áradat már elviselhetetlen arányokat öltött

Honnan szerzik a pénzügyőrök a papírpénzt?

Bukarest, február 13.

A Cuvântul érdekes cikket közöl: Megállapítja, hogy Romániában az ércpénzkiadás terén határozott „infláció” észlelhető.

Nemcsak a főváros, hanem a vidék pénzpiacai is annyira telítve vannak ércpénzzel, hogy a terhes kezelés miatt már nem csak az állami hivatalok, hanem a bankok is vonakodnak elfogadni

nagyobb mennyiségű érmet. Jellemző — írja a Cuvântul — hogy Romániában már ezzel kapcsolatosan is kialakult a kijárási és ügynökösködés.

A bankok, vállalatok és állami hivatalos pénztárai előtt rendszeren tartózkodnak ügynökök, akik 3 százalékos kereset mellett papírpénzre cserélik be az ércpénzt.

Honnan kapják ezek az ügynökök a papírpénzt?

A Monopol kiméletlensége a dohánytermelőkkel szemben

Vagonszámra hányatja lövészárkokba és földeliet el a dohányleveleket

Temesvár, február 13.

A Monopol a napokban kezdte meg az egész országban a dohánybevételeket, ami ezéven ugyanolyan panaszokkal jár, mint az előző esztendőben. Különösen azt kifogásolják ezidén a termelők, hogy dohánytermésük nagy részét használatlannak minősítik és a Monopol udvarán ásvott mély kutba és lövészárkokba földelik. Az elfogadott dohányért pedig olyan alacsony árat fizetnek, hogy a ter-

melők számadásában kész a deficit.

Feljegyeztünk néhány adatot

Reser Lajos másolási zsellér 96 kg. dohányt hozott be a temesvári Monopolhoz és 863 lej kapott érte. Schmidt József 425 kg. dohányt hozott és 2320 lej vitt haza. Lazarovics Milán kisbácskerekű termelő 249 kg. dohányból 74 kilót megsemmisítettek, a többiért 1478 lej kapott, vagyis kilójáért nem egészen hat lej.

Egy félhold dohánytermés öt ember egész évi munkájába kerül. Ahol csak kétféle család van, ott legalább tizenhat napszakmót kell fizetni a szezonmunka idején, akiknek a bére 800 lej készpénzkiadást tesz ki, a kosztot nem számítva. Aki bérben bírja a földet, az minimális 500 lej évi bért is fizet. Készkiadása tehát máris 1300 lej — és jól jár, ha az egész termésért 3000 lej kap. Egyévi munka fejében marad 1700 lej.

Ime itt van azonban egy még furcsább eset: Szücs Mihály csenei dohánykertésznek hét és fél mázsa dohányja termett, a

büntetést. Van még bíróság Romániában. Ha bebizonyítanák, hogy a Státus a román állam szuverenitása elleni alakulat, úgy vezessék be a halálbüntetést és itéljenek valamennyiüket halálra. De a bíróság előtt. Ne vádaskodjanak felelőtlenül. Szüntessék be a hajszát. Onisifor Ghibu kolozsvári egyetemi tanár könyvét a közoktatásügyi minisztérium nyomtatta ki. Ebből az látszik, hogy a hajszát a kormány segítségével folyik.

Jorga közbeszólt és kijelenti, hogy erről nem volt tudomása. Gyárfás erre egyenesen Jorgát szólítja fel annak a kijelentésére, hogy a kormány a Státus ellen nem akar drasztikus intézkedéseket foganatosítani.

Jorga felel a felszólításra. Nagyon megdicséri Gyárfást. Azután kijelenti, hogy a kormány csak azután fog véglegesen dönteni a kérdésben, miután Pop Valér igazságügyminiszter hazatér Romából. Különböző pedig neki is az a nézete, hogy a Státus vagyona fölötti intézkedés kérdésében illetékesnek kellene lennie a romániai legfőbb katolikus főpaprak is.

Ez volt volt a miniszterelnöki válasz csattanója. A célzás minden kétséget kizáróan Cisar-ra történt, hiszen ő az egyedüli érkező Romániában. Ez lenne tehát a hivatalos álláspont, amire Jorga helyezkedik? Mindenesetre sokat elárul ez az egyelőre halvány célzás és fényt vet valamennyire a kulisszák mögötti tevékenységre is. Cisar mellett van magyar pap, aki a Státus ügyeivel tisztában van.

mire 4000 lej előleget vett már fel. A beváltásnál az egész mennyiséget megsemmisítendőnek minősítették és az átvizsgálásért még neki kellett 300 lej kifizetnie a Monopolnak. Szücs Mihály fizetett és gyalog ment haza a nagy hóesésben Csenére, ami 35 kilométernyire van Temesvártól. Mert a Monopol csak 35 kilométeren túl levő községért fizet fuvardíjmentességet: 150—2 lej egy kiló dohány után. De hát Szücs a megsemmisített dohányja után ezt akkor se kapta volna meg, ha a világ végén lakik.

ERMELLEKI PANASZOK

Hasonló panaszok érkeznek az Érmellekről, ahol a Monopol még szigorúbban kezeli a termelőket és minden kiló hiányért 250 lej büntetést fizetett. Ha valaki azonban többet hoz, az persze nem kap több pénzt. Előfordul, hogy egyes elkéseredett termelők a Monopol megkezdésével próbálják értékesíteni a dohányukat. Így történt Tóth József érkeserői gazda, akinek ezért háromezer lej pénzbírságra büntettek és le is tartóztatták.

Auboin bucsuztatása

Bukarest, február 13.

A Banca Nationala igazgatósága tegnap este ünnepi ülést tartott, amelyen elbucsúztatta a távozní készülő Auboint. A stabilizációs tervezet ugyanis a francia pénzügyi szakértő kiküldetésének első időszaka lejárt s ezentúl már csak évente kétszer jön Bukarestbe, hogy a Banca Nationala pénzügyi helyzetével kapcsolatos jelentést összeállítsa.

Auboin a napokban utazik el Bukarestből. Továbbra is azonban az országban marad két segédje, Borger és Guillard.

Szovjetmegbizott Budapestén

Budapest, február 13.

A szovjet berlini kereskedelmi képviselőnek egyik megbízottja Budapestre érkezett és tárgyalásokat folytat a magyar kormány tagjaival és a magyar közgazdasági élet vezetőgyéniségeivel. A szovjetmegbizott azt az ajánlatot tette, hogy Oroszország hajlandó Magyarországnak pengő ellenében petroléumot és petroléumtermékeket szállítani, viszont Oroszország a magyar piacra különféle gépeket szeretne vásárolni.

Üzlet felhagyása miatt

megkezdődött a hatóságilag engedélyezett

Végkiárúsítás

HAAS J. cégnél,

BRASSO, Str. Reg. Carol (v. Kapu-u.) 10

Ankét a konverzióról

Mit szól a nagy közönség Argetoianu rendkívüli jelentőségű javaslatához

Tömegével érkeznek a hozzászólások. Az érdeklődés ekkora mértékére igazán nem számítottunk. De éppen ez a spontán és nagyarányú méltánylás, a mivel a közönség a B. L. konverziós ankétját fogadta, bizonyítja micsoda korszerű problémáról van szó, s micsoda rendkívüli súlyt helyez rá a közvélemény, hogy a fatális törvényjavaslat még az utolsó pillanatban visszavonassék, vagy olyképpen módosíttassék, hogy az ne csak egy osztálynak, hanem a társadalom valamennyi válságban vergődő rétegének, az iparosnak, kereskedőnek, tisztviselőnek, munkásnak is szabadító lehetősége legyen.

A közönség megéreztte, hogy ebben az elhatározó kérdésben, mely a politikai életet is felkavarta és nemcsak kritikus kormányválsággal, de mélyreható szociális megmozdulásokkal is fenyeget, sorsdöntő lehet a szava. A tömeglélek, mely a B. L. ankétján keresztül megnyilatkozik, utat talál oda is, ahol végzetűket kovácsolják. Az ideákat és gyakorlati terveket termelő ankétot folytatjuk, s a hatalmas tömegű anyagból mára ime az alábbi nyilatkozatok kerülnek sorra:

Konverzió tőke nélkül?

A nagy port felvert és közgazdasági életben valóságos forradalmat előidéző javaslathoz hozzászólva, azt a legnagyobb mértékben helyteleníteni lehet, mert adósságot konvertálni, tehát kedvezőbb feltételek mellett egyesíteni csakis megfelelő tőkével lehet és mert ezzel a tőkével sem az ország, sem egy pénzcsoport nem rendelkezik, a konverzióról tárgyalni, tervezgetni, csak üres szalma-cséplés.

A konverziós javaslatba beillesztett más megoldás, mint a földmivelők és kisbirtokosok adósságának ötven százalékos kötelező stornírozása, vagy a nagyobb birtokosok adósságának kényszer-egyezség útján szintén kötelező redukálása azonban csakis vagyoneklobzást jelent, amely meingatja, illetőleg tönkreteszi az egész hiteléletet. Következésképpen pedig beláthatatlanok, mert a jövőben ugyan ki bízza megtakarított pénzét bankokra, ha az egyik osztály érdekéért a másik osztály vagyonát a törvényhozás feláldozza anélkül, hogy azon lényegesen segíteni? A jelenlegi nehéz helyzetben a földműves vagy birtokos fizetési kötelezettségének eleget tenni nem tud, még ha az adósságának ötven százalékát törlik is, mert a mezőgazdasági terményeknek ára nincs, tehát fizetőképessé kell tenni ezt az osztályt és akkor megoldást nyer az adósság kérdése is.

Van azonban mód a momentán segítsé-
re és ez a következő:

1. Moratóriumot adni a földmivelő osztálynak 1—2 évre, mely idő alatt a kamatok pontos fizetése mellett a kölcsönt felmondani ne lehessen és ezzel serkenteni az adósságot a fizetési kötelezettségre. Nincs bank, amelyik az olyan adósságot zaklatná, honnan a kamatot pontosan megkapja és ő is eleget tehetne betéte-
seivel szemben kamat fizetési kötelezettségének. Ezen moratóriummal azonban csak az az adós élhet, ki hitelezőjének azt bejelenti, illetőleg azt kéri, mely meg nem tagadható.

2. Minden mezőgazda részére biztosítani kell a kényszer-egyezség kedvezményét, mert ha egy kereskedőnek három évi fennállása után biztosítja a törvény ezt a jogot, mennyivel inkább biztosítani kell a birtokos osztálynak, mely asszony csak az általános nyomorúság, de az elemi csapások folytán is lehet fizetőkép-
telen, tehát a teljes tönkremeneteltől meg kell védeni. Ezen törvény keretén belül kell megoldani a jelzálogos hitelezők jogait, hogy így a hitelezéstől elzárva ezen osztály ne legyen. Önként értendő, hogy az adósságok egy részének elengedésétől csak így abban az esetben lehetne szó,

ha a vagyon az adósságot nem fedezné, ellenkező esetben csak hosszabb moratórium-adására szorítkozhatna minimális, vagy rendes kamat pontos fizetésének kötelezettségével.

A moratóriumi eljárás legyen egyszerű és mentes minden bélyeg és illetéktől, tehát az állam így siessen az eladósodott mezőgazdák segítségére.

3. Miután egy moratórium, mint a kényszer-egyezség szoros összefüggésben van a pénzügyi helyzet mobilitásával és azok tönkretétele a hitelélet tönkretételét is jelentené, gondoskodás történjen a pénz-

intézeteknek megfelelő megvédéséről a betétesekkel szemben, de egyben az új betétképzés érdekében kimondandó volna, hogy az új betétekre a korlátozás nem vonatkozik.

Egy újságcikk keretében részletesen kidolgozni e fontos javaslatot nem lehet, de e három gondolat becsületes és gondos kiépítésével a jelenlegi súlyos helyzetet segíteni igen is lehet, anélkül, hogy egyik osztályt megsegítse az állam a másik osztály tönkretételénél.

Szentkirályi Andor

Mi a tényállás

Vajudnak a hegyek — pedig az egérke már régen megszületett és tempósan rácsúszta a „hitelélet alapjait”. Ez a tényállás. A konverzió már egy-két éve megvan, amióta a gazda nem törleszt sem tőkét, sem kamatot. A törvényhozásnak ma már más feladata nem lehet, mint a valósággal számolva, azt megfelelő paragrafusokba foglalni. Ha nem számol a tényleges helyzettel, annyiszor kell a kodifikálást elvégeznie, míg a valóság a paragrafusokkal teljes összhangban lesz. Mikor áll be ez az eset? Ha a konverzió úgy nagyjába, egyelőre a kisgazdára vonatkozik, úgy száz százalékos lesz. Így a most készülő javaslat bonyolult, végre-hajtása költséges és gyakorlati eredménye a papírgyárak fokozott foglalkoztatása lesz csak. Ma már nem azon van a hangsúly, hogy mint kellene konvertálni, hanem miből és hogyan fog fogyasztás és hitel hiányában a gazdátársadalom megélni és adót fizetni. Erre felelni nehéz, de az utat ehhez a konverzió elengedheti. Hogyan? A kisgazda tartozását az ügyvédi költségekkel együtt törölni, tíz hek-

táron felül kényszerkonverzió, amelynek terhe hektáronként és évenként 200 lejnél több nem lehet. Ötven hektáron felül a megélhetéshez szükséges földmennyiségen felüli részt a hitelezők tulajdonába adni azzal, hogy azt ténylegesen bevő hiányában mai értékének megfelelő bér mellett a tulajdonosnak visszatérítési joggal bérbeadni. Így talán azt a gazdátársadalmat, amelyen az ország iparjának fogyasztó rétege felépülhet, életképesse lehet tenni. Miért illeti a gazdákat az ország többi rétegével szemben megkülönböztetett bánásmód? Mert politikumból akaratan kipüli földesítették (agrárreform), mert belterjes munkára szedítették (vasipari propaganda), mert 2—3 évvel ezelőtt, amikor az ipar és kereskedelem megingott, a bankok kölcsön invázióval támadták „csak a paraszttól biztos” felkiáltással s végül törvényesen akadályozták megélhetését bőles és előrelátó kiviteli szörnyszülöttségekkel. Akik közös táborban mindezt elkövezték, most elmondhatják a mea culpát.

F. M.

Egy grandiózus kortesfogás

Szatmár, február 13.

A javaslat, jelen alakjában, a jogállam legelemibb alapelveivel, a tulajdon szentségével áll merő ellentétben.

Az igazságszolgáltatást beleviszi abba, hogy hivatása és lényege ellenére, a saját maga megtagadásával elvegye az egyik-től azt, amit eddig mindig csak védelmezett és adja oda a másiknak, aki ha maga vette volna azt el, minden erejével megtorolnia kellene.

Késztelenül egy grandiózus kortesfogás benyomását teszi a javaslat, amilyen még nem volt és nem is lesz soha és sehol ezen a világon.

E javaslattal szemben, véleményem szerint, igazságosan és célirányosan a következőket lehet e kérdésben cselekedni:

Miután az általános és az egész világra szóló gazdasági krízisen, valamint a sok tekintetben hibásnak bizonyult saját gazdasági politikánkon, nem számítók költségeinkön, kifogás alá eshető vagyonekezelésünkön és tulhajtott adóztatásunkon kívül, késztelenül nem kis mértékben hozzájárult az általános elszegényedéshez az elmúlt, aránytalanul magas kamatszédés is és miután a többi kérdésen változtatni különben sem tudunk, a kamatszédéssel elkövetett igazságtalanságokat kell egyfelől a jövőre megszüntetni, a multa névze pedig jóvátenni.

Ezenfelül pedig alkalmat kell adni az adósságnak arra, hogy a mai lehetőségek megfelelően rendezzék tartozásait és remélhető javulás arányában tchessenek eleget visszafizetési kötelezettségeiknek. Ez lenne: A kecske és káposzta igaz-

ságos elvének a jelen esetre való alkalmazása.

A megoldást és keresztülvitelt a következőképpen képzelem el:

1. Aratásutáni egy minimális, mondjuk békebeli 6—7 százalékos kamattal fizessen az adós, amellyel az is meg tudna birkózni és a hitelező fenntartása is valamiképpen biztosítva lenne.

2. Aratás utáni időkre a maximális kamatot 9—10 százalékosban megállapítani.

3. Minden kölcsönre ugyancsak aratásig teljes moratórium engedélyezendő, azontul a moratórium fokozatosan szüntető meg, úgy, hogy a gazdától évenként csak 10—10 százalék arányban volna visszafizetés kötelehető, más foglalkozási adóstól pedig 20—25 százalékos visszafizetés.

4. Az utóbbi 10 évben kifizetett kamatok revideálandók. (Erre az időközre esik a túl magas kamatszédés!) Megállapítandó, hogy a fizetett kamatok összege a konkrét esetekben alkalmas volt-e arra, hogy az adós helyzetét megrongálja? Ezekben az esetekben a 14 százalékon túl fizetett kamatok a tőkébe beszámítandók, ha pedig az már valamely módon mégis ki lenne fizetve, a fizetett többlet visszatérítendő. Az említett időközben az akkori viszonyokhoz képest körülbelül 14 százalékos kamat felelt meg

az arányosság követelményeinek.

5. Ha az adós két esedékessé lett részlet fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, egész tartozása esedékessé tehető.

6. A felmerülhet viták eldöntése vegyes bizottság elé utaltassék, amely egy bíróból, egy bankigazgatóból és egy az adósok által delegálandó egyénből alkottassék, mely bizottság minden további jogorvoslat kizárásával, illeték és költségmentesen járjon el és legfeljebb csak az adósok által delegált tag részére fizessenek a felek közösen viselendő méltányos költséget.

Kiváló tisztelettel:

Id. dr. Borghida Lajos,
ügyvéd, Szatmár.

Mindenkin segíteni

A konverziós javaslatot nem találom helyesnek, sőt az ország részére károsnak tartom, ellenben a következőket ajánlanám:

1. A mezőgazdák teherbíráruk és adósságuk nagyságához képest 5—10 évig terjedhető kamatmentes moratóriumot, mely fizetendő egyenlő évi vagy félévi egyenlő részletekben.

2. Kereskedőknek, nagy és kisiparosoknak, tisztviselőknek, magánalkalmazottaknak, nyugdíjasoknak és mindenfajta más fizetéses egyének teherbíráruk és adósságuk nagyságához képest 2 évtől 5 évig terjedő kamatmentes moratóriumot, mely fizetendő havi egyenlő részletekben.

3. Akinek a vagyona nem fedezi kellő képpen az adósságát, kérjen kényszer-egyezséget, melynek tárgyalása folyamán, a hitelezők kötelezve legyenek a szükséges engedményeket megadni, úgy pénzüben, mint időben.

4. A foglalások és árverések felfüggesztését kiterjeszteni mindenféle kategóriára.

P. Nagy Tivadar

A nyugijas és a moratórium

Nem érzek hivatottságot arra, hogy a konverziókat helyes utját megkeresse. Tegyük ezt illetékesebbek. Hogy mégis tollat fogtam, oka: mert az ügy a legkeservesebben érint. — Ugyanis: Egy életen át takarékoskodtam, sok mindent megvonva magamtól, hogy ha megöregszem, munkaképtelen leszek: ne kerüljek a nyomorúság szemétdombjára; legyen egy kis tőkéim, amiből viszonylagos türethető életet remélhessek öregsgemre. Az öregsgét itt van, a maga velejáróival: a testi nyavalyákkal együtt. Hét év óta vagyok nyugdíjban s elmondhatom, hogy azóta költöttem annyit orvosra, palikára, fürdőre, mint a mennyi nyugdíjat kaptam, ha nem többet. És most arra ébredek, hogy nem hogy tőkémből kaphatnám meg időnként a megélhetésemhez szükséges minimális összeget, de még a múlt évi kamattal sem adja ki a dicsőségmentes Kőgazdasági Bank, ami legalább pár hónapra biztosítaná elhelyezésem. Indoklás: „moratórium van”. — Amde az adós nincs moratórium, ha a diétás étrendet adok, felfordulok; a esedék, a fizetési, a mérszáros, a fakareskedő stb. nem ismer moratóriumot, azoknak mind pénz kell és méltán. És ha én nem kapok abból, ami becsülettel az enyém, hát mit csináljak, miből éljek? És ha már most így van, mi lesz még ezután?

Tóth László
nyug. ref. lelkes

Nagy színek és ötletek, izgalmasan bonyolított jeleneteiben bájjal kezdődik a

Mámoros éjszaka

és családi viszályal folytatódik. Emelkedik a hangulat, folyik a pezsgő, búcsúztatják a farsangot a Mámoros Éjszakák lázas karneváli éjszaka mámoros hangulatában. Lükettől percek egymásutánjában sodródik egy asszony lelkivilága a

Mámoros éjszakák

elképzelhetetlenül hangulatos forgatagban, melynek főszerepét Nora Gregor a kiváló Reinhardt színésznő, a megévesztő kedvességű Ursula Grabley, a közvetlen, finom és örökké mosolygó Harry Liedtke és a kacagtatás nagy mestere Otto Walburg játsszák

SZOMBATON és VASÁRNAP
Briliáns, Elegáns, Pikáns!

MÁMOROS ÉJSZAKA a

Redout-Mozgóban

Előadások szombaton 3, 5, 7 és 9 órakor.

Vasárnap d. e. 11 órakor **Matino:**
„ASSZONY A DSUNGELSEN”

KACSKES SÜTEMÉNY KÉRJEN MINDENÜTT VEKNI
GAGEL MENZSÉR

Hírek

A temesvári munkanélküli tisztviselők akciója. Temesvári tudósítónk jelenti: A temesvári munkanélküli magán-tisztviselők nemrég felkeresték Gofsore-an Cornél dr. főpolgármestert és siralmas helyzetükben segítséget kértek tőle. A polgármester a tisztviselők részére ugyanazt a segélyt helyezte kilátásba a mit a többi munkanélküli kapnak. A tisztviselők küldöttsége azt is kérte hogy a város nyújtson segítséget arra is, hogy a tisztviselők küldöttsége utazhassék el Bukarestbe. A város ezt a kérést teljesítette is, úgy, hogy a temesvári munkanélküli magán-tisztviselők 3 tagu deputációja ma elutazhatott a fővárosba.

A pénzügyigazgatóság „fekete koporsója”. Dicsőszentmártoni tudósítónk jelenti: Dicsőszentmárton agyonnyomort iparosai és kereskedői néhány nap mulva újabb megpróbáltatáson mennek keresztül. Ugyanis a pénzügyigazgatóság fekete tábláján, melyet már Dicsőben egyszerűen „koporsónak” neveznek, 36 árverési hirdetés van kiüggesztve 20—24-e közötti időre. Az összes árverést szenvedők kivétel nélkül iparosok és kereskedők. Hogy ennek a végső eredménye csak teljes anyagi és erkölcsi össze-roppanás lehet, az nem lehet kétséges. E hó 20—24-e között ismét szaporodni fog a pénzügyigazgatóság pincéjében a lom-tár, hova az adót nem fizető polgár vérrel-könnyel megszerzett holmijai az iparos szerszámai mellé kerülnek.

Ötvenhat éve önálló iparos. Temesvári tudósítónk jelenti: Bohmert István 86 éves itteni bádógosmester, szakmai egyesületének diszelnöke, most tölti be 80-ik életévét. Bohmert István 56 éve önálló iparos Temesváron. Még ma is szorgalmasan dolgozik reggeltől estig. Tiszteletére az ipartestület és az ipari azindikátus vasárnap meleg ünnepséget rendez.

Hunyadmegyei hírek. Déváról jelenti: Elmúlt hó végén ismeretlen tettesek betörték a puji rom. kath. templomba, ahonnan szőnyegeket és papiruhákat vittek el, mintegy tízezer lej értékben. A csendőrségnek sikerült a tetteseket Roth Sándor 19 éves vultáni és Boita George 29 éves puji fiatal emberek személyében kézrekeríteni és átadni az ügyészségnek. — Ugyancsak ismeretlen tettes álkulccsal behatolt a kudzsir. gör. kath. templomba, ahol a fából készült perselyt feltörte és körülbelül kétezer lejt ellopott. A tettest Dornic George kudzsiri lakos személyében elfogták és átadták az ügyészségnek. — Poenar Teodor bápataki 36 éves földmives, az erdőből szekerén fát vitt hazafelé Egy Júl-15-ön a megrakott szekér ráborult és mire ráakadtak már halott volt. — Og-reian Justin és testvére Moise, breazovai lakosok összeverekedtek és sikerült Moisenak testvérét úgy elverni, hogy az f. hó 7-én sérüléseibe belehalt. — Micica Fironida 56 éves asszony és leánya Florica, terezei lakosok, f. hó 6-án veszekedés közben megölték a 68 éves férjét, illetve apát. — Ardelean Petru, marcsomlyói lakos ittas állapotban összeveszett feleségével s fejszéjével olyan súlyos sérüléseket ejtett rajta, hogy az asszonyt haldokolva szállították a kórházba. A tetteseket a csendőrség letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

Endresz György londoni tárgyalá-sai. Londonból jelenti: Endresz György pilóta, aki Magyar Sándorral együtt a Justice for Hungaryn átrepülte az Océánt, Londonba érkezett. Endresz hétfőn látogatást tesz Rothermere lordnál, aki-nek meg akarja köszönni, hogy adomá-nyával a diadalmas magyar óceánrepü-lést lehetővé tette. Endresz egyébként Londonban egy ausztráliai távrepülésről tárgyal s megbeszéléseinek befejezése után visszatér ismét Budapestre. Ha a tárgyalások eredménnyel végződnek, Endresz a tavaszi hónapokban indul el az ausztráliai utra.

A „Ben Hur” szédületes sikere. A Ben Hur hangosfilm-változatot óriási ér-deklődés fogadta és a közönség köréből naponta ezek nézik meg a világ leg-monumentálisabb filmszenzációját a bras-sói Modern Mozgóban.

AR „EUROPA” AR		
E	BRASSÓ.	E
U	Teljesen új	U
R	műsor.	R
O	A híres amerikai	O
P	BATTY-CHAP. DUO	P
A	felléptével.	A
BAR „EUROPA” AR		

— ERDEKES FELJELENTÉS A BRASSÓI UGYÉSZSÉGEN. A brassói ügyészségre Prcit és Miss autóbustulajdonosok feljelentést tet-tek egy Mihailescu nevű ur ellen, aki azzal az ígérettel, hogy Chériss brassói ügyvéd se-gítségével egy autóbustulajdonos jár ki szá-mukra, nagyobb összeget vett fel tőlük. A fő-ügyész kihallgatta Mihailescut és Chériss-t, aki különben a vármegyei interimár bizottság el-nöke, akik tiltakoztak az ellen, hogy bírács-lekményt követték el.

— UJABB LETARTÓZTATÁSOK A „DOL-GOZÓK NAPTÁRJA” MIATT. Temesvári tu-dósítónk jelenti: Többször beszámoltunk már arról, hogy a Temesváron kiadott „Dolgo-zók naptárja” című évkönyv szerkesztői és kiadói ellen eljárás indult a Temesváron és Kolozsváron több letartóztatást is hajtottak végre a vizsgálat során. A temesvári szígu-ranca most a naptár miatt letartóztatta Baga János, Kelemen József, Friedmann Mátyas és Petz József munkásokat. A letartóztatott munkásokat értesülésünk szerint, átadják a ügyészségnek.

MEGHALT A BÉKEÉRT

Junje, volt pénzügyminiszter, a japán békepárt vezére, akit a nacionalisták nyílt utcán lelőttek.

— Sürgősen be kell jelenteni a ló- és szekérállományt. A brassói rendőrprefektura rendeletet adott ki, amelyben felhívja az összes ló-, szekér és lófelsze-reléstulajdonosokat, hogy sürgősen je-lentsék be a prefekturán, hogy ha lovuk megdöglött, szekerüket eladták vagy használhatatlan állapotba került, hogy az ellenőrző listákban ezeket a változások-t regisztrálni lehessen. Ugyancsak be kell jelenteni azt, hogy lovat, lószerszá-mot vagy szekert vásároltak. A jelent-kezés alkalmával az összes szükséges ok-mányokat be kell mutatni. Akik a beje-lentéseket elmulasztják, azokkal szem-ben a vonatkozó törvények szigorával fognak eljárni.

— FÉLMÉTERES HÓ TEMESVÁRON. Te-mesvári tudósítónk jelenti: Az utolsó két nap alatt félméteres hóörmög hullott le a város utcáira. A hóréteg természetesen súlyos aka-dályokat gördített a forgalom lebonyolítása elé, úgy, hogy a városi tanácsnak fokozottabb mértékben kellett gondoskodnia az utcák tak-ari ásaról. A város köztisztviselők hivatala a hóörmög eltakarítására 600 aapszámot és 40 társzekeret állított munkába. A hó eltaka-rításának költségei naponta 30.000 lejt emész-tenek fel.

— BEKISÉRTE A RENDŐR, MERT MA-GYARUL KIABÁLTA AZ UJSÁGCIMEKET. Tudósítónk jelenti: Furcsa és kellemetlen ka-landja volt a „Népújság” egy kolozsvári ut-cai árusítójának. Simon Gyula a főtérre áru-sította a lapot és közben az egyes cikkek cí-mét kiabálta. Az egyik rendőrnek nem tet-szett a magyar szó és a rikkancsot bekisér-te a központi rendőrségre. A rendőrségnek két és félórán át tartották Simon Gyulát majd az-zal a fenyegetéssel engedték szabadon, hogy hosszabb időre fogják lecsukni, ha még egy-szer rajtakapják, hogy magyarul kiabálja az ujságcikkek címét.

— KOLOSZVÁR VÁROSA A MUNKANÉ-LKÜLEKBŐL IS ADÓALANYOKAT CSINAL. Tudósítónk jelenti: Az idei télen bőségesen kijutott a havazásból és így Kolozsvár város interimár bizottságának alkama nyíltott arra, hogy a munkanélküliek tekintélyes részét hu-zamosabban foglalkoztassa. Legalább nem kell azokat is segíyezni. A munkanélkülieket 45 lejes napszám mellett nekiállították a hó-takari ásnak. Rongyosan, nyári holmiban, és szakadt lábbelivel lapátolták a havat nap-hosszat, dermesztő hidegben a munkanélkü-liek, abban a hiszemben, hogy legalább ke-resni fognak valamit. Képzeltető a családá-suk, amikor az első bérfizetésnél megadták, hogy a város adó és betegsegélyző járulék cí-mén mindegyik keresetéből visszatart 10 szá-zalékot. A kincstárt igazán nem segítette ki az a néhány lej, de a munkanélkülieknek keve-sebb jutott egy kiló kenyérrel, vagy egy ma-réknyi tűzifával, a bölcs magisztrátus tulbuz-gósága miatt.

Ingyen küldöm szülőltólvány és gyűmölcsfa árjegyzékemet,

mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szülőltólvány névze megjelölésével tanácsokat tar-talmaz. A saját érdekében ne vegyen addig oltványt vagy bármilyen-fajta vesszőt, míg át n m olvassa szülőltólványi útmutatómat. Cím:

J. Szűcs szülőltólvány, Dicső (ud. Bihar) No. 32.

— Kényszeregyezséget kért egy bras-sói porcellánkereskedő. A brassói tör-vényszéken ma kényszeregyezséget kért Mühlbacher üveg- és porcellánkereske-dő, aki hatvan százalékos kvótát aján-lott fel, kétév alatti lefizetéssel. Aktivája 4.454.467, passzívája 4.227.922 lejt tesz ki.

— UJABB FÖLDGAZROBBANÁS TOR-DÁN. Tordáról jelenti: A Mező-utca 1. szám alatti ház előtt a szerelők egy befagyott víz-vezeték kutat bontottak ki. Miután már be-szélédett, gyertyát kellett gyújtaniok, amelyet a felbontott víztartály cementgödörében he-lyeztek el. Alig gyúlt meg a gyertya, midőn hatalmas robbanás reszkettette meg a leve-gőt. A víztartályban összegyűlt földgáz, a mely a közel fekvő utcai vezetékéből szívár-gott be, felrobbant és a szerelésnél foglalatoss-kodó embereket a kerítéshez vágta. Szeren-csére senki sem sérült meg, csak a gyertyával dolgozó szerelő haja perzselődött meg. A má-sik két embernek pedig az ijedségen kívül más baja nem történt. A gázártsaság vétkes könnyelműsége és lelkiismeretlensége, amely-lyel a felügyelete alá tar.ozó városi gázve-zetéseket kezeli, egy újabb robbanást ered-ményezett. A város lakossága azóta állandó rettegésben él. A vezeték egyéni és távlati hivatalos megállapítás szerint 85 százalékan rosszak és így a szerencsétlenségek minden pillanatban megismétlődhetnek.

*** Uferini és társulata bemutatkozása a brassói Astra moziban.** Kedves és él-vezetes változatosságot hozott Uferiniék brassói vendégjátéka az Astra moziba. A kiváló együttes csodálatos mutatvá-nyaival valósággal elkápráztatta a né-zőket. Boszorkányos ügyességük iga-zolja a világhírüket és méltók az általuk már régen elfoglalt első helyre, melyet szakmájukban betöltenek. A közönség dörgő tapskóránál jutalmazta bámula-tos, s a laikus számára teljességgel ért-hetetlen és megmagyarázhatatlan pro-duktioikat. Mutatványaik valóságos va-rázslatok, melyek titkai családjukban nemzedékről-nemzedékre szállnak. Min-den ország uralkodója, mely országot csak meglátogatják, külön előadásra hívja meg őket. Legutóbbi ittlétkükor néhai Ferdinánd király látta őket ven-dégül színárai Pelisor kastélyában. Az előadás után legmagasabb meglegedése és elismerése jeléül magas kitüntetések-kel jutalmazta a kiváló együttest. A kül-földi sajtó egyhanguan a „varázslók királyának” és a „királyok varázslója”-nak nevezi Uferinit.

— Norvég versenyző nyerte a si vi'ág-bajnokságot. Lake Placidből jelenti: Az olimpiai téli versenyek során pönte-ken került sor a siugró világbajnokság lebonyolítására. A versenyen Beck Hans norvég versenyző győzött és nyerte meg a világbajnoki címet 71 méteres gyönyörű ugrásával.

— MAROSVÁSÁRHELYI HÍREK. Maros-vásárhelyről jelenti: A maroshévízi csendőrség hosszas hajszá után elfogta Bodor Lánost, aki évek óta fosztogatta a maroshévízi római katolikus templom perselyeit. A betörő ittas állapotban került hurokra, amikor éppen azt hangoztatta, hogy mások jótékonyságából él. — Beck Alajost, a rendőrségi palotában levő „Tosca” cukorkaüzlet tulajdonosát 60 ezer lej házbréhátráléka miatt kilakoltatta a rendőrség s berendezését is lefoglalták. — Dr. Pá-durean Simon nagyenyedi ügyvéd 21.000 lej bankbetétjének ki nem fizetése miatt, esődől kért egyik marosvásárhelyi bank ellen.

*** KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS.** Mindazon jóbarátoknak és ismerősöknek, valamint a vármegyei prefekturának, a református egy-házának, református nőszövetségnek, reformá-

tus iskoláknak és a brassói turista egyletnek, akik felejtetetlen halottunk, Fördér Sándor temetésén részt vettek, koporsójára virágot helyeztek, vagy részvétüknek bármily módon kifejezést adtak, ezúton mond halás köszöne-tet a gyászoló család. (be)

— Kisiklott a Brassó-madéfalvi sze-mélyvonat. Csikszeredából telefonálják: Ide érkezett telefonjelentés szerint a Brassóból szombaton délelőtt elindult 413 számú személyvonat Hükszad és Tusnád között kisiklott. A kisiklás a 65-as kilométerjelző közelében történt. A részletes jelentések még hiányzanak Csikszeredából segélyvonatot küldtek ki a szerencsétlenség színhelyére.

— KOMMUNISTÁK A MAROSVÁSÁRHE-LYI TÖRVÉNYSZÉK ELŐTT. Marosvásár-helyről jelenti: A marosvásárhelyi törvény-szék szombaton délelőtt tizenegy ifjumunkás ügyével foglalkozott, akik, a vád szerint, a Temesváron tavaly megjelent „Dolgozók Lap-já.” terjesztették s „Támogassuk a proletár-sajtot” felülnyomásu propagandabélyegeket hoztak forgalomba. A törvényszék egy vád-loitat 2000, hetet 1000—1000, kettőt pedig 500—500 lej pénzbüntetéssel sújtott, kettőt fel-mentet, egy kiskoru vádlottat a helyszínen megrótt. — A törvényszék ma tárgyalta Lu-kács Zoltán géplakatos ügyét is, akinek állí-tólag kommunista röpecdülákat tartalmazó csomagot kézbesített a posta. Lukács elmon-dotta, hogy nem tudja, hogyan jutott a cso-maghoz s csak másodszori kézbesítésre vette át. A törvényszék a géplakatos felmentette a vád s annak következményei alól.

— Súlyos ételmérgezésben megbete-gedett egy bukaresti család. Bukarestből jelenti: Bernstein Zsófia bukaresti asz-szony és két leánya, Klára és Gizella ételmérgezésben súlyosan megbeteged-tek. Beszállították őket a Brancoveanu-kórházba, ahol gyomormosást végeztek rajtuk. Állapotuk komoly.

— A NYUGDIJAS ÉS A SORSJEGY. E cim alatt lapunk tegnapi számában egy közle-mény jelent meg, melyről első pillenatra meg-állapítható, hogy csak tévedésből kerülhetett az újságba. Ép ezéri kötelességünknek érez-zük ennek az ügynek a tisztázását. Lapunk egy régi barátja megjelent szerkesztőségünk-ben és előadta a közleményben foglalt ténye-ket. Erről egyik munka ársunk, feljegyzést csinált, hogy annak alapján a kérdés kivizs-gáltassék és aztán, ha szükséges, foglalkozni lehessen a dologgal. E feljegyzést a szerkesz-tőségi szolga a kéziratok közé keveredve, té-védésből kivitte a nyomdába és ott kiszédve, sajnálatos módon belekerült a lapba. A fel-jegyzést készítő munkatársunk összetévesztet-te a neveket és így tévedésből írta be a Ba-logh Lajos nevét, mint panasztevőt, mert in-formátorunk Balogh Lajost is csak tanuként nevezte meg arra a körülményre, hogy a sors-jegyeket itt Brassóban tényleg árusították. Ez kitér a tévedésből lekötött feljegyzés utol-só soraiból is, ahol ki van emelve, hogy Ba-logh és Alpári urak, akik nem is jártak a szerkesztőségben, csak tanuképpen neveztet-tek meg az informátor részéről, de ők maguk nem informátorok. Megállapítjuk tehát az igazság érdekében, hogy a kérdéses közle-ménybe aktív közreműködésük és tudtuk nél-kül kerültek bele Balogh és Alpári urak, mert ők a szerkesztőségben nem jártak, semmiféle információt nem adtak, hanem őket szükség esetére, több más, még megnevezendő urral együtt, csak tanuként jegyeztette fel informá-torunk. Az informátorunk által tudomásunkra hozott kérdéssel egyébként foglalkozni fogunk és ha beszerzendő adataink indokoltá teszik azt megfelelő formában olvasóink táborá ele-visszük.

Kevés pénzzel is lehet jól öltözködni,

ha
szövetet,
bélésárut,
selymet,

VESTIS-nél

BRASSÓ, LENSOR 22.

vásárol, ahol minden eredeti gyári áron kapható.

A női szépség titka nem a kozmetikumokban, hanem az egészségben, életerőben rejlik. Ude arcszint kap, ráncoktól mentes, telt lesz a képe, ha reggelire Ovomaltine természetes erősítő tápszert használ.

— **Másfél méteres hó a Kisküküllő völgyében.** Dicsőszentmártoni tudósítónk jelenti: Kisküküllő völgyében napok óta esik a hó. Egyes helyeken a hó magassága elérte a másfél métert, úgy, hogy nemcsak a faluval lehetetlen érintkezni. A megye északi részéből beérkezett jelentések szerint a hófúvás következtében az országúti forgalom teljesen szünetel, mert az utat méteres hó borítja. A csergedi lejtőn hócsuszamlás következtében az országúton a hó 2 méter magas.

— **Sajtóperek lavínja a csikszeredai törvényszék előtt.** A csikszeredai törvényszék e hó 15-étől egészen a hónap végéig naponta legalább egy sajtópert tárgyal. A perek nagyrésze Szakáli halálával kapcsolatosak és amelyek iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. Vannak azonban más természetűek is, így különösen nagy érdeklődés nyilvánul meg a Transilvania bank vezérigazgatója által Bartalis Agoston nyugalmazott főszolgabíró ellen beadott sajtóper iránt. Bartalis több sorozatos közleményben bírálta a bank székelvölgyi gazdaságpolitikáját, melynek során nem egészen szép színben tüntette fel a vezérigazgatót, amiért most sajtópert indítottak ellene. Bartalis Agoston évekig volt a Transilvania csikszeredai fiókjának pénztárnoka, így teljes tájékozottsággal bír a bank üzleteivel kapcsolatban.

— **A TEMESVÁRI VASUTI MŰHELY-MUNKÁSOK ELKESEREDETT HANGULATA** Temesvárról jelenti: A vasuti műhely munkásainak elégedetlensége egyre nagyobb lesz. Most már sor került a temesvári műhely munkásainál is a bércsökkentés kérésével, amely néhány nappal ezelőtt Nagyváradon a műhely és fűtőházi munkásoknál rövid ideig tartó munkabeszüntést eredményezett. A munkások fizetését eddig is már kerek 60 százalékkal csökkentették, s most újból meg akarják nyírni. Annnyira, hogy egy szakmunkás fizetése havonta nem lehet több 3000 lejnél. Megszüntetik a drágasági és lakbérpótlékokat és a munkások átcsoportosítása révén elűtik őket a keresetük tekintélyes részét alkotó prémiumoktól is. A temesvári CFR műhely munkásainak elkeseredése és zugolódása leírhatatlan. Egyelőre még bizonytalan, hogy tiltakozásukat milyen formában szögezik le a felettes hatóságokkal szemben.

Székrekedés, bélrenyheség sok bajnak az okozója. Este 2-3 szem Artin dragée reggelre könnyű, normális, bő ürülést idéz elő.

— **Három nap óta egyfolytában havazik Csikban.** Már harmadik napja, hogy szüntelenül esik a hó egész Csikvármegye területén. Az egész megyét vastag hó réteg borítja s félt, hogyha az időjárás így tart, súlyos közlekedési zavarok fognak beállni az országutakon is. A vonatok még mindig elég jelentékeny késéssel futnak be a csikszeredai állomásra, noha a pályatesten Szászhermánytól egészen Bükkszádig több száz munkás dolgozik a pálya szabaddátétele érdekében.

— **EGY EMBER, AKI ÉVEK ÓTA JÁTSZIK A HALALLAL**

Bert Hall amerikai repülő, aki a világháború alatt 20 német repülőt lőtt le, Csang-Hui-Csang név alatt jelenleg a kínaiak légi haderejét vezeti. A háború után ő szervezte meg a bulgár és török légi haderőt.

— **KÉNYSZEREGYEZÉS TEMESVÁRON.** Temesvári tudósítónk jelenti: Bloch Sándor, a Szent György-téri „Echo” cipőkereskedés tulajdonosa ma kényszeregyezési kérést nyújtott be a törvényszékhez. Hitelzőinek 2 évi visszafizetéssel 60 százalékos kvótát ajánlott fel. Az Echo fizetési képtelenségét a bőr és cipőárak dekonjunkturája idézte elő.

— **Aranyérmel és az ezzel járó beldugulás, repedés, kelés, gyakori vizezési inger, derékfájás, mellszorulás, szívdobogás és szédülési rohamoknál a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata kellemes megkönnyebbülést eredményez.** A belső bajok orvosai az igen enyhe hatású Ferenc József vizet sokszor mindennapi használatra reggel és este egy-egy fél pohárral mennyiségben rendelik. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Felborult az autóbusz 20 utassal.** A nagy havazás majdnem súlyos kimeneteli szerencsétlenséget idézett elő Csikcsicsó és Madéfalva között. Magyar Dezső csikszentmártoni autóbusz tulajdonos kocsija, mert a soffőr nem látta az utat Csikcsicsón felül, az árokba fordult. Az autóbuszból husz utas ült, akik szerencsére könnyebb természetű sérülésekkel uszták meg, kivéve egyet, akinek oldalborda törött el s nyomban visszaszállították a csikszeredai kórházba. A beindított vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenséget a hóvihár okozta, ami miatt nem tudott tájékozódni a soffőr s így vezette az autóbuszt az árokba.

Színházban krákogás, tüszentes, nátha ellen véd Anacot pasztilla rendszeres szopogatása. Egy fiola ára 37 lej.

Sport

Nagy győze' Emmel iejezte be a NAC franciaországi turáját

Bordeaux, február 13.

Utolsó franciaországi mérkőzését a Nagyváradj AC a bordeauxi spanyolok csapata, a Deportivo Espanol ellen játszotta. A mérkőzést a nagyváradiak fölényes játékkal, 4:1 (0:1) arányban megnyerték. Az első félidőben az otthoniaknak kedvezett a szerencse, akik Rodrigex utján megszerezték a vezető gólt.

Szünet után nagy fölénybe kerül a NAC és egymásután lövi a csatársor a gólokat. Bodola (2), Rónai és Glanzmann nevéhez fűződnek a gólok.

A NAC elhagyta Franciaország területét és ma, valamint holnap már Genfben mérkőznek.

† Elhalasztották a nagyváradj Törekvés debreceni vendégjátékát. Nagyvárad-

ról jelentik: A Törekvés vezetősége tesztést kapott a debreceni Bocskaitól, hogy a pályát negyedméteres hó borítja és így kénytelenek későbbi terminusra halasztani a Törekvés vendéglátást. Egyelőre a jövő hét vasárnapjára tervezik az érdekesnek ígérkező meccs megtartását.

† A Brasonia-pálya felfüggesztését hatálytalanították. Mint emlékeztetés, az olimpiai jegyzék elszámolása körüli diffrenciák miatt a Brasonia sportegylet, valamint a Brasonia-pálya felfüggesztését határozta el a labdarugószövetség. A Brasonia felebbezése folytán, mint annak idején megírtuk, az egyesület működési engedélyét rögzídesen visszaadták és függetlenül bírálták el a pályától. Kedden Brassóban járt a labdarugószövetség központi irodájának megbízottja, akinek jelentése alapján a bukaresti központ, mint értesülünk, — hatálytalanította a Brasonia-pályával szemben alkalmazott felfüggesztő határozatot.

† **KEDDEN ESTE UJ SITANFOLYAM KEZDŐDIK A PÓSTARÉTEN.** A Brassói Turista Egyesület téli sportszakosztálya nagyszerű első sitanfolyama után, a nagy érdeklődésre való tekintettel, folyó hó 16-án, kedden este 8 órai kezdettel új sitanfolyamot nyit kezdők és haladók részére. A tanfolyam díja a BTE tagjai részére 100.—, nemtagok részére 160.— lej. Jelentkezni lehet Bojér Sándor könyvkereskedésében és a tanfolyam színhelyén, a részvételi díj egyidejű lefizetése mellett.

† **FEBRUÁR 21-ÉN LESZ A CSIKSZEREDAI SIVERSENY.** A Brassói Turista Egyesület csikszeredai csoportja által tervezett siverse ny különböző elháríthatatlan akadályok miatt február hó 14-éről 21-ére halasztódott el. Az új dátum lehetővé teszi, hogy Brassóból is nagyobb számú versenyző mehessen ki az első csikszeredai siverse nyre, mely táfutó, akadály és ugró-versenyszámokból áll. A BTE ezután is felhívja a csikszeredai utat érdeklődőket, hogy szíveskedjenek szerda este 8.30 órakor a Hatvány-féle Édes Lyuk vendéglőben megjelenni.

† **MAGYARORSZAG KÉT HELYEZÉST KAPOTT A PAROS KORCSOLYÁVERSENYBEN** Lake Placidből jelenti: A páros korcsolyaversenyben első lett Brurenne (Franciaország), második Loughran-Barker (Amerika), harmadik Rotter-Szollán (Magyarország), negyedik Orgonista-Szalay (Magyarország). Si-ugrásban első lett Birger Ruud (Norvégia) 228.1 ponttal, második és harmadik szintén egy norvég lett.

— **A BRASSÓI KORCSOLYÁZÓ EGYESÜLET** felhívja a közönség figyelmét a február hó 14-én, vasárnap megtartandó látványos korcsolyázásra és ifjúsági játék-korcsolyaversenyre.

Boldog disznók!

Ez a néhány sornyi elmefuttatás szól honunk szebbelékli hölgyeinek. Azoknak, különösképpen, akik bor, sör, málnafröccs, fekete és képeslap mellől, a táncos vállán keresztül, vagy hóna alól, neha észreveszik jelentéktelen személyemet, amint a hideg márványlapra kitért papíron firkálok. Persze — ilyen az önök kedves, de megbocsátható felületesege — ilyenkor azt gondolják: „Furcsa emberek ezek a költők! Ahelyett, hogy rumbáznának, ihlenek és verset kotonak”. Milyen nagy tévedés, hölgyeim!

Tegnap este például azzal az elmélyedéssel és komolysággal, amelyért más emberből akadémiái tag, vagy főtítkárra lesz valamelyi irodalmi társaságban, ezt firkáltam a papírlapra:

„Szeretnék disznó lenni. Szeretnék disznó lenni. Irigylem a disznókat”.

Szólván a költővel, aki aszongya, hogy az embert vágyai vezérlik, valóban nagyon, de nagyon szeretnék e pillanatban disznó lenni valamelyik németországi hentes öljében. Honunk szebbelékli hölgyei természetesen elfintorítják az orrukat erre a szerföltött butának látszó kívánságra. Hogy valaki büszke emberi mivoltát megtaradva, irigyelje a disznót, amelynek húsát ugyan szívesen megzabáljuk sonkáknak, enicliknek és kolbásznak, hurkának, de azért mégis: nem cserélnék vele. Ne tessék elhamarkodni a véleményyt és ítéletet szebbelékli hölgyeim! Alapos okaim vannak arra, hogy emberi voltomat sajátalmam és kellemetlen születési hibáknak mondjam. Hiszen most olvasom egy külföldi lapban, hogy a németországi disznóknak sokkal jobban megy a dolguk, mint több száz ezer Hannsnak, Fritznek és Kurtinak.

Önök szebbelékli hölgyeim, akik eivárják, a borzas, sápadt, vasalatlan nadragja ellenére is érdekes fiatal embertől, a költészetre gyanus ismerlentől, hogy csupa szépet és finomat vessen papírra s lehetőleg adja írásba, hogy önökért kész éhes orosz ánok menüjén rendes ét-lapon kívüli porcióadagként szerepelni, vagy csillagokat leszedni az égről, vagy ott sirni keserű könnyeket, ahol senki sem látja az embert, miközben hervadt ibolyákat szagolgat, vagy... no, de mit szaporítsam a szót... legrosszabb esetben is: kutya kötelességének tartja, hogy aktív segítséget nyújtson önöknek a modern orvostudományi könyvekben táncnak nevezett páros nyavalyatöréshez, szóval önök, szebbelékli hölgyeim felvonogatták néhányszor, sokatsejtődően azt a vonalat ott o homlokuk táján, amely még jelzi, hogy valaha szemöldökük is volt és egyben levonják rólam a konzervenciákat. Mondván: „Hogy juthat eszébe intelligens embernek ilyesmi?”

Na, ja! Ez az. Ilyesmi — ezt büszkén és önértzetesen állapítom meg — csak intelligens embernek juthat eszébe. És harmadszor is szívesen elismétlem, hogy őszintén, szívből, igazán irigylem a németországi disznókat és bármelyikkel szívesen cserélnék ebben a pillanatban.

Szörnyű elhatározás? Perverz ötlet? Ó nem, hölgyeim! Csak éppen végső eredménye egy kis számvetésnek, amelyet tegnap este a kávéház márványasztala mellett csináltam magammal. És ha szabad általánosítanom: az egész emberiséggel.

De értsük meg egymást: itt van ez a piszok gazdasági válság, minden nemes és jóérzést kiöl az emberből, kérem szeretettel. És merengve arról, hogy mi lesz, hogy lesz, hogy meddig bírjuk és ha kibírtuk, akkor még mire kell felkészülnünk, felforrt bennem a heves poéta vér és rávágva az előttem haveró ujságasábra, téli torokkal bömböltem, persze csak magamban, hogy:

— **Boldog disznók! Cserélnék veletek!** Valaki — aki sejténé, hogy milyen forrongás tombol bennem — hozzám hajolhatna és megkérdezhetné:

— **Miért nem cserélné inkább egy bankdirektorttal?**

Sajnos, senki sem tesz fel ilyen kérdést

és nem is adhatom meg a választ:

— Olyan rossz üzletet már mégsem kötök. Hiszen azok már engem is irigyelnek és velem szeretnének cserélni: És ha már erről van szó, akkor már inkább megmaradok a disznóknál. Azoknak — krízis ide, válság oda — most kezdődött meg a gyöngyölete, igaz, hogy egyelőre csak Németországban.

Mert az a krízis... Hej az a kis gazdasági válság!

Van annak jó oldala is, igaz, hogy csak a disznók szempontjából. Lám. Németországban a bor ára annyira lement, hogy már nem tudják eladni. Ugyanugy járt, mint a braziliai kávé és az amerikai gabona. Több van belőle, mint a mennyit meg lehet inni. Előnteni kár volna. Ingeny odaadni embernek, micsoda gondolat 1932 évvel a szeretet és irgalmasság Fiának születése után? És kimondatott a szentenció: *legyen a bor a disznóké.* Itt áll nyomtatásban, hogy a német gazdák az értéktelenné vált borból egy cseppet sem adnak azoknak, a kik néha felhajtának egy kis bufelejtőt, egy kis szíverősítőt, egy kis hangulatkeltőt, hanem odaöntik a disznók vályujába. Ígyák meg ők.

És a német gazda disznója megissza a bort. Jófajta óborral traktálják, miért is huzogatná az orrmányát? A bor izlik annak a disznó disznónak. Disznóság, hogy milyen szívesen isszák. És hisznek tőle rejtetesen. Az ember elsorvad, meghülyül, delirium trémenst kap a sok italtól, de a disznók, ezek a boldog halandók, kövérebbre nevelik a hajukat. Keresztbe áll a szemük a boldogságtól, rózsaszínű ködben látják az őt és a hízalda környékét, barátságosan pislognak a hentesre, aki hozza az éles kést amellyel életüket vesz k. És a boron hízalt német disznó boldogan rőföggve, mámorosan dől a halálos penge felé s ha van benne lélek, akkor utolsó hörgésével is ezt sóhajtja a fehérkötényes alakok felé:

— **Wein, Weib und Gesang! Még egy akót és száz szál gyertyát ide a vályuba!**

Fő az illúzió és abban a boron hízalt német disznó nem szűkölködik, hálá a gazdasági krízisnek és összes konzervenciának. Ő neki közömbös, hogy az elértéktelenedett német bor miatt mindenki

bort kezdett inni sör helyett és a sörgyáraknak már attól kellett tartaniuk, hogy tönkremennek. A szaklapok már megkezdették a propagandát abban az irányban, hogy hívjanak mentől több amerikai turistát az országba és ittassák meg velük a borfelesleget. Csakhogy Amerika egyelőre nem jön. A bor pedig ott áll s helyből nyomja lefelé a sörárakat. Valamit — ugy-e bár? — tenni kellett? Tekintettel arra, hogy amikor tenni kell, akkor az ember nem jöhet számításba, maradtak a disznók.

Nekik így is, úgy is halál a végzetük valamelyik vágóhídon. Milyen boldogok és meglegedettek lehetnek, hogy mámorosan tántoroghatnak utolsó utjukra, irigyléreméltó!

Mert az ember, akivel senki sem törődik s már annyira lezülött, hogy a most készülő világháborúban ki sem tűntetheti magát a repülőbombák és a főtőgázak miatt, ennyi megbecsülésre soha sem számíthat. Az embert nem hízalja az ember, pedig éppen eléggé feni rá minden öldöklő szerszámját. Nekünk — ha szabad ezt a kifejezést használnunk — tökjózanon kell mennünk arra a nagy vágóhídra, amelyet Sanghaj előtt gyakorlatilag, Genfben pedig elméletileg most alapoznak számunkra.

Minket még le sem itatnak. Minket még fel sem hízalnak. Nekünk rongyosan, éhesen, zörgő csontokkal kell csontjainkat gödörbe cipelni, hogy majd spódiomot főzzön belőlünk valami élelmes vállalkozó.

Szebbelékli hölgyeim, ezért nincs velem a költészetre gyanus fiatalember kényszerpapírján. És ezért van szerencsém finánszenik helyett reménytelenül irigyelni a disznót, aki a legfinomabb, a legaromásabb borokat engedheti le a garatján.

Boldog disznók! Milyen disznó szerencsétek van ezzel a krízissel! Legalább ti jól éltétek s jó étek letetek ama kiváltságosak asztalán, akik karmonádlina még igazi bajor sört ihatnak.

Senki se merje ezután azt mondani embertársának, hogy részeg disznó. A boldog, irigyléreméltó német zsír és kolbászjelölték kongresszuson tiltakozhatnának ez ellen. És joggal....

Finta Zoltán

Gyík-, krokodilus-, kigyó-, béka-, anilop-, sevrő-bőrök

és minden másfajta finom bőr kapható

Comptoirs Réunis de Commerce

București, Str. Cavafil Vechi 19 (Lipscai 91 a sarok)

EMBER,

aki becsülettel teljesítette kötelességét

Nem bántam meg semmit! Ha újra kezdődne, ismét csak úgy cselekednék, ahogy eddig! Elégedett vagyok!

Azt hihetné az ember, hogy ragyogó eredmények állanak mögötte. A vagyon és a polgári tekintély biztonságával élvezi megfontolt munkájának gyümölcseit.

S mely meghatottsággal kell ránézni, ahogy szegényen, félgyártalanul és egészen hazátlanul ecseteli boldogságát a kelet-európai kávéház plüssdiványán. Életének delén van, de állandó száműzettségben kóborol ide-oda. Egyik ország a másikba veti s miután — mint a költőnek — hazája széles e világ, sehely sincs otthon.

Száma csupán elképzelés az, amit a civilizált polgár mind közönségesen magának vall: a lakás, a megnyugvás, a kiépített környezet s a társadalom védelme. Nem kérdem ugyan tőle, de valószínűnek látszik, hogy pénze állandóan híján van s hogy külön-külön harcokat kényszerül megvívni minden egyes további napért.

Noha rengeteget dolgozott, sokkal többet, mint amennyit elcímért szokásos tekintélyes polgár.

Igy szomorúan furcsa, hogy saját, oly eredménytelennek látszó életét helyesli, hogy nem bánt meg semmit, hogy pontosan úgy cselekedne ismét, ahogyan eredetileg is tette s egy új életben — már amennyiben ez egyáltalán lehető volna — tudatosan érne el addig a nincstelenségig és kiverttségig, ahova nyíltan jobb sorsot remélve elért mostani életében.

Elégedett mert úgy érzi, hogy tetteinek tökéjét, noha csak erkölcsi kamatot hajtott, jól helyezte ki. Elmondhatjuk róla, hogy ez az elégedettség jogosult, mert becsületes és bátor ember, aki alaposan teljesítette kötelességét s így érthető, hogy derűsen ül a kávéházi fotolyában, mely minden hazák közül az egyedüli hazának maradt meg részére.

Kivételesen ritka, szinte egyedülálló jelenség: tiszta, nemes és önfeláldozó újságíró. A neve: Göndör Ferenc.

Épepn azért, mivel azt vallom, hogy e rendkívül idők rendkívüliekké nőttek a kortárs feladatait s így elsősorban azokat, akiknek oly tárgykorú és kötelező lehetőség adatott kezükbe, mint a toll, a köztudat előtt Göndör Ferenc alakját kihívóan, kötetlenül kell demonstrálnom.

A sajtó mai szemlélete — kevés kivétellel — megegyezik a halhatatlan France kutyájával.

A cselekedet, amikért verést kapunk, rossz cselekedet. A cselekedet, amiért megcímogatnak, jó cselekedet.

Ez az álláspont természetesen finoman megokolt érvelések köntösébe burkolódik. A társadalom gyilkos és gyújtogató problémáival kapcsolatban a nyomtatott betű elhárítja magától azt a feladatot, melyre pedig helyzeti energiájánál és természetes erkölcsi állásánál fogva hivatott lenne: a legkönyörtelenebb, legönemésztebb és legbátrabb harc álláspontját. Ehelyett a dolgok passzív és alig kockázatos, féltékeny bírálatával nyugtatja meg önönmagát és tömegeit. Éppen ma olvasom egy erdélyi lapban:

— Mi Gandhiként állunk a közélet önkényes jelenségeivel szemben...

Ostoba hamisítás!

Gandhi indiai passzívizmusa vértforraló, önfeláldozó, életvesztéses tett, mely az elnyomó hatalommal szemben harcát ugyan nem segyverrel, de mégis oly eszközökkel vívja, melyek élet-halál küzdelmet eredményeznek. Ez a harc utcai tüntetést jelent, melynek során a „szikh”-ek vérbefagya és ájultan terülnek el az angol rendőrök botcsapásai alatt. S börtönt jelent, mely megmérteljezi a tüdőt. S bojkottot jelent, amire pusztaság a hatalom válasza.

De a hamisítók csupán a sőt látják, amit szimbólumként a tengerből párol le és ráfizetessel ugyan, de adózatlanul árul a nagy Mahatma. Nos hát, mondják, ők az irás Gandhijai, hajlandók tehát lemenni a Fekete-tengerhez, hogy sőt pároljanak a vízből.

De természetesen csak nyáron, amikor kivethetik a szabadságukat s így egyuttal kedélyesen lubickolhatnak a langy vízben.

Hagyjunk fel a sajtóerkölcsök limonádé-filozófiájával, urak! Aki Gandhira hivatkozik, az vegye tudomásul, hogy eszményképe nem megalkuvó, csupán passzív.

Ahol gyávaság és erőszak között kell választanom, ott az erőszakot fogom választani — mondotta a Mahatma. — Mert, aki fut, az lelkiismeretlenséget követ el. Azért

fut, mert nem elég bátor, hogy öljön és ölessen...

Nagy különbség, erkölcsi álláspontunkat törhetetlen daccal rendőrbotok ellenében is fenntartani, vagy megalkuvásunkat tetszetős szavakba burkolva, tenni közhírré.

A sajtó a mai különleges idők különleges helyzetében heroikus szerepet vállaljon, ha erkölcsi tisztjét be akarja tölteni.

E vallomástételünkhöz tanúnak idézzük, ha már történetesen idevándorolt, azt az embert, aki ezt az erkölcsi tisztet mindig betöltötte s mindig be fogja tölteni: Göndör Ferencet.

Hat embert megöltek. Alig néhány száz kilométernyire tőlünk. A határokon belül. Azokon a határokon belül, amelyek a mi népi szuverenitásunk területét jelentik.

A lövések hangjának ide kellett dörögniük a fülünk.

Közvetlenül és személy szerint felelősek vagyunk a halottakkal szemben mindnyájan, s különösen mi, akik e népi szuverenitást, s mely átkozott órájában elcsettintette a rapaszt, irányítjuk, felvilágosítjuk, neveljük és újjáalkotjuk.

Az újságíróról, akinek tollát az esemény drámai ereje és jelentősége természetesen kötelességérzettel elragadta s akit a hatalom ezért megrendszabályozandónak ítelt, az egyik magyar lap azt írta, úgy kell neki, miért avatkozott bele „idegenek” ügyébe. A másik meg azt írta, hogy felesleges volt oly szenvetelmes ítéletet mondania, mert az újságíró nem irodalom, hogy történelmet formáljon.

Ostoba hamisítás!

A közösség, melybe belekapcsolódtunk, az újságírónak egyellen részében sem lehet idegen. Szerves egész vagyunk, érintkezésünk oly szoros, mintha hajszálcsöves testeken keresztül történe. Tízennyolc millió embernek van itt mindenért közfelőlése s ha ezt nem érezné, annak kötelessége beléimpregnálnia, akinek lehetőség adatott rá.

Aki élen áll.

A sajtónak.

Amely igenis, inkább formál történelmet, mint az irodalom. A sajtó ma már nem a Vossische kéthetenként megjelenő postakocsis hírszolgálatát jelenti, amely érthetővé és indokoltá tette, hogy a nyomtatott betű e primitív korszakában a szellemet és az utmutatást az egész világon, Nagy Frigyesztől a legkisebb pórig, a poltairi könyvek közvetítéséig.

A világ történései ma már évtizedeken keresztül forrnak, hogy ne kelljen többet igényelni, mint az Aufklärung-Epoche lassu szétszórásait. Minden napunk új történelmi változást hoz, minden óránkban e kor rettenetes harcának fordulatai égne, minden percünkben nagyobb ütközet zajlik le, mint Saint Simonnak és követőinek egész eszméi erjedése alatt.

Ennek a habzó korszaknak irodalma és történelme a sajtó. Ez a fátyla és ez a vátesze. S ez lesz majdan a kuforrása.

Ne hamisítsuk meg, mint meghamisították a mi részünkre ősapáink történelmét.

Melyet csak azért fogadunk el igazságosnak, mert még nem beszéltünk a halottakkal.

Ha toll van a kezében, nagyfelelősségű erkölcsi személység! Történelmi figura! Esküdj a história főfárgyalánál!

Tolja félre és vesse meg azt, aki nem teljesíti kötelességeit. Aki humanitárizmusának szóvirágáiból csak a Sarga-tenger halottainak emlékére fon koszorút.

De a Dnyeszter halottai idegenek neki.

Mert az egyik kockázat nélküli. A másik felelősséggel jár.

Tolja félre és vesse meg. Nem tehet egyebet. Hiszen önkénytelenül is tisztelettel és meghatottsággal hajol neg az előtt, aki véleményeivel talán más állásponton van, mint ön, de becsülettel teljesítette kötelességét.

Göndör Ferenc előtt.

A korszak és a helyzet, mely az újságíró próbára hívja, történelmi.

A korszak és a helyzet, mely Göndör Ferenc értékeit próbára hívta ki, szintén történelmi volt.

A háború korszaka, melyet ellenállhatatlan erővel a hazugság, a gyilkos sötétség és a könyörtelen terror jellemzett mindenütt. Előtte France kutyájának példájára farkát csóválta a sajtó, melyet annyira nemesnek éreztünk, hogy ideális kötelességeket követeltünk tőle.

Két sláger egy műsorban

MOZI ÁRAKKAL.

„U FERINI“

minden idők legnagyobb varázslójának és társulatának vendégjátéka a film előtt. Utánna

„A fehér fogolynő“

(A BORNEOI MAHARADZSA)

A „Hindu Siremlék” óta a leggrandiózusabb filmalkotás.

Főszerepben: Rose Hobar és Charles Bickford.

Vasárnap d. e. 11 órakor MATINÉ keretében

Harold Lloyd és Uferini.

A szolgálalkü térdrebukás és a példányszám egyszerre hódítottak tért mindenütt. Magyarországon is.

Államhatalom és tökéredek, közvélemény és fegyveres erő, egyaránt az ágyú és a vér lelkesedését kényszerítették rá mindenikre.

A magyar sajtóban talán egyedül, de legalább is majdnem egyedül Göndör Ferenc állott akkor hivatása, melyet elhivatottságnak is nevezhetnénk, erkölcsi magaslátán. Az eb, melyet France oly bölcsnek és opportunusnak alkotott, szembeszállott. Nem hajtott fejet. Nem engedelmesskedett.

Sok verést kapott.

Tabéry Géza, aki — bár szemléletileg nyilván messze áll Göndörtől — így beszélt róla:

— Volt már egy bujdosó íródeák, akit szellemében nagy idők múltán mégis befogadott a magyar közvélemény. Ahogy Te Diószegdi Nemyorkig, úgy az a másik Zágontól Rodostig bujdosott, míg hazaérkezhetett!

Göndör Ferenc még nem érkezett haza.

Tegnapelőtt onnan kényszerült el, ahol legnemesebb harcait vívta. Tegnap Bécsét hagyta.

ta maga mögött. Ma Amerika lökte vissza közénk. Holnap Isten tudja, hol ödöng hazát-lanságában.

De ez a végtelen emigráció oly tiszta, oly folttalan, hogy csak a Tabéry lelkes mondataival lehet ünnepelni.

Látja Ön? Itt ül a széken, se otthona, se hazája, se nyugalma, semmije. Még java férfikorában van, de már dusan fehéredik.

Nem a kor miatt.

Az egyedüli hely, ahol megpihenhetett, a kávéházi fotolya.

De azért azt mondja, semmit sem bánt meg s mindent ismét úgy cselekedne.

Megelégedett.

Becsülje meg az egyszerű, gyermekes boldogságban az eszményi újságíró, hogy így példát mutasson azoknak, akiket arra a poszt-ra állított, ahol az ön gondolatait, érzelmeit, követeléseit és védelméit minden rizikó ellenére is ellátni elemi kötelesség.

Becsülje meg és álljon melléje, mint Tabéry tette oly felhevült szívpel, hiszen addig, míg Göndör vándor csupán s meg nem érkezik, ön sem érkezik meg soha!

MISS DÁNIA LETT Európa szépségkirálynője

Lampel Icaának a negyedik hely jutott

Nizza, február 13.

Az európai államok szépségkirálynőinek utolsó mérkőzése, a Miss Európa választása. A szépségkirálynők döntője óriási érdeklődés mellett zajlott le.

A verseny zsürijének ítélete szerint a Miss Európa hangzatos címét ebben az évben Miss Dánia, Aase Clausen kisasszony nyerte el.

Második lett Miss Franciaország, akit „legszebb mosolyáért” tüntetett ki a zsüri. Harmadiknak Miss Oroszország érkezett be „legvonzóbb tekintetével”, míg „legelőkelőbb megjelenésével” Lampel Ica, Magyarország szépségkirálynője a negyedik helyre jutott.

A szépségverseny eredményének kihirdetése után elsőnek a dán trónörökös gratulált a győztes Misseknek.

Harc a közbirtokossági vagyonok kisajátítása ellen

A Magyar Párt megbízottai illetékes helyekről megnyugtató kijelentéseket kaptak

Bukarest, február 13.

A most benyújtott közigazgatási törvényjavaslat legutolsó szakasza mondja ki azt, hogy a székelyföldi közbirtokossági vagyonokat a politikai közösségek hatáskörébe utalja át. Ennek az intézkedésnek, amennyiben a javaslatból valóban törvény lesz, végzetes kihatása lehet a székelység gazdasági életére. Tulajdonképpen nem jelent kevesebbet, mint újabb kisajátítást — minden ellenérték nélküli kisajátítást —, mert a közbirtokossági vagyonok lényegében csak közös kezelésben levő magánbirtokai a közösségek székely lakóinak, a politikai közösségek hatáskörébe való átutalásuk tehát vagyonfosztás jellegével bír, amennyiben a fölöttük való szabad rendelkezési jog a közigazgatási apparátus, illetve ezen keresztül a mindenkor kormányok kezébe kerül.

A magyarpárt parlamenti csoportja, átértve azt a nagy veszedelmet, amit a javaslat jelent a székelyekre, mindent elkövet, hogy a kérdéses szakaszt a javaslatból töröljék. Willer József képviselő Radian államtitkárt kereste fel, aki kelő tájékozódás után megígérte, hogy személyesen tesz lépéseket a kérdéssel kapcsolatban s befolyását a magyarpárt kérsének értelmében érvényesíti. Ugyanakkor Gyárfás Elemér szenátor Argetoianu pénzügyminisztert kereste fel. Ar-

getoianu kijelentette, hogy nem helyez súlyt a törvényjavaslat utolsó szakaszára s az nem is az ő kívánságára került a javaslatba. A megnyugtató ígéretek ellenére a magyarpárt parlamenti csoportja továbbra is készenlétben marad, hogy ellensúlyozza azt a titokzatos erőt, amely Argetoianu szándéka nélkül a javaslatba lőpt a kérdéses szakaszt.

Terjedelmes memorandum készült el a közbirtokossági vagyonok természetéről és rendeltetéséről. Ezt a memorandumot a magyarpárt parlamenti csoportja már meg is vitatta s ha szükség lesz rá, nyomban az illetékesek elé terjeszti.

Az angol-francia bizottság megegyezett a jóvátételi kérdésben

Páris, február 13.

A Havas-ügynökség jelentése szerint a jóvátételi kérdés megoldásának előkészítésére összeült angol-francia tárgyalóbizottság tagjai között az utolsó napok pesszimista hangulata ellenére is létrejött a megállapodás. Sir Simon angol külügyminiszter már felhatalmazást is kapott arra, hogy a megállapodást közölje Genfben az érdekelt államok delegátusaival.

A SIRO VÁROS

IX

Még mindig nyüzsg az utca. Lassan tud előre vergődni a tömegben. De nincs kedve hazatérni. Találkozni kellene a fiúkkal. Bizonyára valamelyik kedves, régi fészekben gyűltek össze, de azért jó lesz bekukkantani az Andrásyba is. Nincs bizony egy talpalatnyi hely sem. De inkább katonák, mint polgárok. És az asztalokon finom tokaji borok állanak. A füst vastag, vágni lehet. Menjünk tovább.

De amint a hátsó kijáraton akar távozni, kurjantó hang szólítja a nevén. Kolumbán.

Egy kis asztalnál ül, de nem egymagában. Szemben vele egy békés polgár telepedett le, aki újságjának olvasásába merül. Kolumbán előtt bor, hatalmas szivart füstöl, hátát nekiveti a pamlag támlájának, lábait kényelmesen előrenyújtja, látszik rajta, hogy jól érzi magát, kétnap menetelés és esetpáték után teljesen kiélvezi a pihenés örömeit.

— Van itt hely a pamlagon, mellettem. Elvárs, poharat!

A pincér már hozza is a poharat és ők már mindenről megfeledkezve beszélgetnek. Annyi mondanivalójuk van.

Kolumbán elmeséli az előretörés epizódjait. Könnyű munka volt, mintha csak manóveron lettek volna.

A civil is felfigyel. Eleinte úgy tesz, mintha még olvasna, később már nem tudja kíváncsiságát leplezni. Leteszi az újságot, könyökére támszkodik és úgy lesi a szavakat.

Furcsa ember. Két hatalmas füle ugyan csak eláll, ragyaverte arcán alig van szőrszál és az apró kis mélyedésekben izzadságcseppek ülnek ki. Állandóan kopasz fejét törölgeti.

Pista előtt úgy rémlik, hogy valahonnan ismerős ez az arc. Futólagos találkozás, rövid beszélgetés, de hol és mikor? Milyen körülmények között? Megfeszíti memóriáját és bosszankodik, hogy nem tud rájönni...

Pedig nem volt olyan tulrégen... Isten ugysse nem... Ki lehet ez az ember? Ez a jelentéktelen kérdés annyira izgatja, hogy szinte szeretné az idegent megszólítani...

Hopp... megvan... Persze, a télen... Azon az emlékeztető délutánon... A Deák Ferenc utcában Fábiánnal találkozott és Fábián ennek az embernek a társaságában volt. Az öreg megszólította, valamit

kért tőle. Ekkor be is mutatta a barátjának. Hogy is hívják? Na erre már igazán nem emlékszik...

De a következő pillanatban már megtudja, amire kíváncsi volt. Valaki az asztalukhoz lép.

— Szervusz Kálmán!
— Szervusz, Rónay!
— Hát te is kibujtál a vackodból, öreg?

— Ki tud ilyenkor otthon kuksolni?
— Holnap aztán már munkába állhatunk. Épen elég volt ez a négyhónapi szünet...

Rónay vidáman dörzsölte a kezét...

— Újból a Morse-melletl ülni, vidáman kopogtatni. No, Dezső, ugy-e, mindig mondtam, hogy nem szabad pesszimistának lenni?

Kálmán Dezső! Nagyszerű, mindjárt elintézheti vele a dolgot.

Amikor Rónay továbbmegy, megszólítja az idegent.

— Kálmán Dezső ur?
Csodálkozva néz rá.

— Igen, szolgálatára...

— Nagyon jó, hogy találkoztunk, legalább rögtön elintézhetem, amivel megbíztak. Végh szerkesztő...

— Ugy hiszem, már találkoztam a szerkesztő úrral...

— Igen, én is úgy emlékszem. Üzenetet hozok Borszékynétől. Azt üzeni, hogy ne tessék kifáradni, a dolog már nem aktuális.

Hát persze, persze, huszonnégy óra alatt nagyot fordult a világ.

— Nem adják el a villát...

Kálmán Dezső sóhajtott.

— Magam is sejtettem, hogy stornirozni kell az üzletet.

Csak félfülle hallgatott Kolumbán fecsézésére. Kálmán már elment az asztaluktól, lassan, kényelmesen cammogott kifelé, bizonyára elálmósodott és most éjszakai nyugalomra tér. Holnap aztán már újból ott ül régi íróasztalánál... Fábián említette, hogy egy szobában dolgoztak... Hopp, Agatha... Mit is mondott... Meg kell találnom azt az embert... A föld alól is előkerítem... Dezsőt... Dezsőt mondott a haldokló... És Kálmán az elmúlt év végén nagyobb összeget örökölt. Van vagy hetvenezer leheltyezett koronája...

Megvan... A véletlen kezére játszott ez az ember...

Iskolák Egyesületek

— AZ ERDÉLYI KISKERESKEDŐK SZÖVETSÉGE ezúton kéri tagjait, hogy Verzár Sándor elhunyt kartársunk temetésén való részvétel céljából február hó 14-én, vasárnap délután 3 órára Fekete-utca 47. szám alá megjelenni szíveskedjenek. Az elnökség.

— A BRASSÓI MAGYAR KASZINÓ KÖZGYÜLÉSE. A Brassói Magyar Kaszinó folyó hó 20-ikán, szombaton este 7 órakor tartja rendes közgyűlését a római katolikus fiúiskola volt rajztermében (Kolostor-utca). A közgyűlés tárgysorozata mátol kezdve a Brassói Néphang igazgatósági helyiségében van ki-függesztve, mivel a kaszinó ez idő szerint ön-álló helyiséggel nem rendelkezik. A közgyű-
lést megelőzőleg délután 6 órakor a választ-
mány ülésezik ugyanott. A kaszinó tagjait és
választmányi tagjait meghívjuk ezen ülések-
re. — Az elnökség.

— A BRASSÓI NÉPKONYHA (Cantina sá-
racilor), melyet a vármegye agilis prefektu-
sa, Zaharia D. Florian és neje kezdeményezé-
sére szerveztek meg, a legszebb eredménnyel
dolgozik. Naponként 650—700 porció jó meleg
és tápláló ételt oszt ki, kenyérrel együtt. A
felügyeletet a román nőegylet munkás tagjai,
valamint a különböző felekezeti nőegyletek
lelkes tagjai végzik. Így a római katolikus
nőegylet részéről özv. Botár Bálintné, az ev.
református nőegylet részéről Dániel Viktorné,
az izraelita nőegylet Rosner Jozefin képvisel-
te, akik mind a legnagyobb odaadással
végzik az igen szép teljesítményű nyomorny-
hító népkonyha ügyeit.

— MEGHÍVÓ. A brassói izraelita Nőegylet
folyó hó 14-én, vasárnap délután 4 órai kez-
dettel a „Redoute” éttermében uzsonna és
táncol egybekötött gyermek-mese délutánt
tart. Gyermek jelmezben is jöhetnek. A ren-
dezőség.

— VALLASOS ESTÉLY. A brassói refor-
mátus Nőszövetség folyó hó 14-én, vasárnap
este 6 órakor vallásos estélyt rendez a helvá-
rosi nagy templomban, melyen az előadást
Babos Sándor, az Erdélyi Református Egy-
házkerület külföldi utazó titkára tartja,
szavalást, ének- és zeneszámokat városunk
kedvelt művészei adják. Perselyes adományok
a pogány népek közötti misszióra fordítat-
nak. Híveinket és az érdeklődőket szeretettel
meghívja és várja a rendezőség.

— SZENT ANTAL-ESTÉLY. A brassói ró-
mai katolikus Nőegylet folyó hó 14-én,
vasárnap este 6 órakor a római katolikus
főgimnázium tornatermében Szent Antal-
estélyt rendez, változatos, érdekes műsorral. —
Erre a Szent Antal-estélyre nemes szívű látó-
gatóit szeretettel meghívja: dr. Thieser Re-
zsóné rendező.

Rádió műsor

Hétfő, február 15.

Bukarest. 13: Gramofon. 13.50: Hírek, időjelzés. 15.50: Gramofon. 18: Zenekari hgv. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: Zenekari hgv. 20: Rádiószabadegyetem. 20.40: Gramofon. 21: Könyvnyű zene. 21.20: Zongoraszóló. 1. Beet-hoven: Szónata. 2. Chopin: Nüttorno. 3. Chopin: Etude. 4. Liszt: X. Magyar rap-szódia. 21.50: Előadás. 22.10: Kamaraze-ne. Brahms: Trio. — Budapest. 10.15: Hgv. Meszlényi Lili (ének), Nagy Mária (hegedű) és Sárossy János (tárogató) közreműködésével. 13: Déli harangszó. 13.05: A rádió házikóvarttette. 17: Asszonyok órája. 18: Doros György sportelőadása. 18.25: Ilmityky-szalonzene. hangver-senye Weygand Tibor közreműködésével. 91.25: Német nyelvoktatás. 19.50: Gramofon. 20.15: Megyeri Ella előadása Spa nyolországról. 20.45: Hangverseny a Ze-neművészeti Főiskoláról. Alexander Tserephin hegedűművész közreműködé-sével. 1. Wagner: Reinzi nyitány. 2. Tse-repnin: II. hegedűverseny. 3. Mahler: V. szimfónia. 23: Hello Europe! Hangver-senykövetítés Newyorkból. 24: Sovánka Nándor cigányzenekara. — Bécs. 12.30: Cerdá-vonósnégyes. 13.40: Georges Thill hanglemezek. 14.10—15: Gramofon. 17.20: A gép ritmusa és zörejei zenei ábrázó-lásban. 18: Mayer-Aichhorn zenekar. 20.35: Az Orliff kozákkórus hangverse-nye. 21.20: A bécsi filharmonikusok hgv. 22.45: Esti hírek. 23: A Fisk University Chor hangversenye. Néger vallásos da-lok. (Közvetítés Newyorkból.) 23.30: Táncmuzsika.

Kedd, február 16.

Bukarest. 13: Gramofon. 13.50: Hírek, időjelzés. 15.50: Gramofon. 18: Könyvnyű és román zene. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: Könyvnyű és román zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.40: Gramofon. 21: Zenekari hgv. 21.30: Felolvasás. 21.45: Ének-hgv. 22.05: Zenekari hgv. — Budapest. 10.15: Weidinger-szalonzene. 10.30: Hírek, időjelzés. 10.45: A hgv. folytatása. 13: Déli harangszó. 13.05: Gramofon. 17: Gyermekóra. 18: Bura Sándor cigányze-nekara. 18.50: Révész Béla felolvasása. 19.30: Wagner „Siegfried” c. zenedrá-mája. Utána: Magyarai Imre cigányzene-kara. — Bécs. 12.30: Brunner-vonósné-gyes. 13.40: Guglielmitti Anna Mária hanglemezek. 14.10—15: Stájer dalok gramofonon. 16.20: Hgv. régi mesterek műveiből. 18: A bécsi kamarazenekar hgv. Szerenádok és variációk. 19.15: Mo-dern tejkészítés. 19.40: Az ember és az ál-lat hangja. 20.05: Káthe Hye ritmikus tornaórája. 21.05: Operaelőadás. 23.30: Táncmuzsika.

Eladó

Tűz- és betörésmentes

acélpáncélszekrény

(Safeszekrény)

47 acélrekeszel. — To-vábbá jó állapotban levő

vas csigalépcső

Közelebbi adatokkal szol-gál a „Brassói Általános Takarékpénztár” gazdá-szati osztálya (d e 8 10 és d u 3 4 1/2 óra között).

Kisebb olcsóbb árak, ezért át-rezsi költsétem ugyanazon ház udvari helyiségébe
JUL. E. TEUTSCH
parfümeria és foto-üzlet. Alapítató t 1890-ben.
BRASSÓ, KOLOSTOR-UTCA 3.
udvaron jobbra

Ébéd menü:
Leves—sült körítve—tészta Lei 25.—
Vacsora menü:
Sült körítve—desszert Lei 20.—
Étlap után választható:
a „HIRSCHER-pince” vendéglőben
Brassó.

5,000 lejes készpénzprémium!

Ennyit kap mindenki, aki cégünkől svájci garantált zsebórát rendel 225 lejért (csomagolásért és portóért külön 35 lej) és ugyanakkor beküldi az alábbi rejtvény helyes megfejtését.

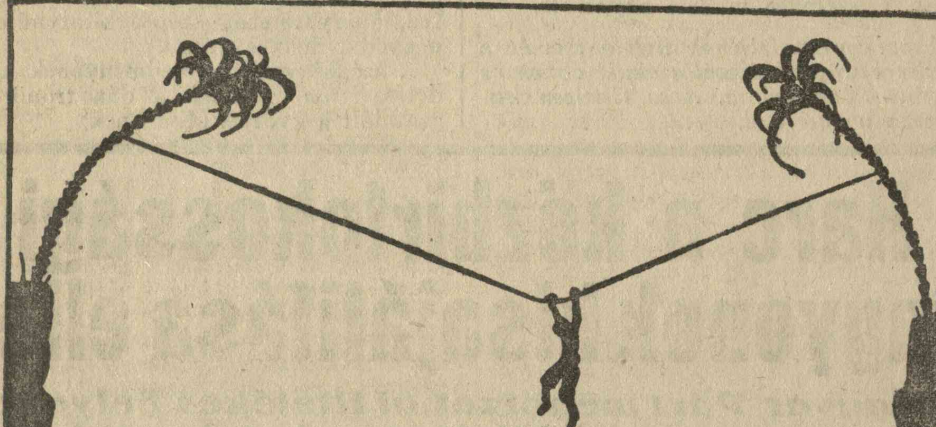
Hogyan kell a rejtvényt megfejteni?

Az ábra 9 kockájába 1—9-ig terjedő számjegyeket írunk be, olyan sorrendben, hogy az összeadásnál vízszintesen, függőlegesen és keresztsben tizenötöt kapjunk végösszegkép-pen. A 15-ös összegnek az összeadásnál minél gyakrab-ban kell kijönnie.

Feltételek:

1. A beküldött megfejtést a beküldőnek alá kell írnia.
2. A prémiumok szétosztása nem történik sorsolás után, hanem a prémiumot megkapja mindenki, aki beküldte a helyes megfejtést.
3. Megrendeléseket csak 1932. március 20-ig fogadunk el. 1932. március 31-én a B. L-ban közzé fogjuk tenni a rejtvény helyes megfejtését és azoknak a nevét, akik elnyerték a prémiumot.
4. A rejtvény helyes megfejtése dr. Florea Lupu, Cernăuți, Str. Iancu Flondor 1. szám alatt lakó közjegyzőnél van letétbe helyezve.
5. Minden megfejtő a rendeléssel egyidejűleg elismervényt kap, amely feljogosítja a prémium átvételére.
6. Aki több prémiumra tart igényt, fel van jogosítva arra, hogy több órát rendeljen.
7. Annak akinek az óra nem tetszik, 10 napon belül visszaküldjük a pénzét és vissza-fogadjuk az órát.
8. Az órát utánvétellel küldjük. A kiváltásnál 260.— lejtt kell fizetni. Nem köve-tünk előzetesen semmit. Szíveskedjék a megrendeléseket és a megfejtéseket az alábbi címre küldeni.

Depozitul de Ceasornice „VULTUR” Cernăuți Str. General Mirescu 11, (Aht. 3.)

**Kockázatos dolog
nem
első forrásból
vásárolni**
ezért SZÖVETET csak

Serilana -nál
Brassó, Kapu-utca 3
VÁSÁROLJON, ahol a
TEMESVÁRI GYAPJUIPAR RT.
gyártmányait eredeti
GYÁRI ÁRON szerezheli bel

Közgazdaság

Elkészült a kolozsvári villanymizériáról szóló jelentés

Bukarest, február 13.

A kolozsvári villamosmű bérbeadása körül, amint ismeretes, nagy viharok kavargtak, mert az előző városi tanács által bérbeadott villamosmű szerződése úgy a városra, mint az áramfogyasztó közönségre rendkívül hátrányosnak bizonyult. A villanymizéria Kolozsvárt nem régen odafajult, hogy a kereskedők villanysztrájkba léptek, mert hiába tiltakoztak a magasra szökött villanydíjak ellen, a koncesszió birtokában levő Erdélyi Szénbánya és Electrobél belga társaság nem volt hajlandó elviselhető nívóra leszállítani az áramdíjakat.

A kolozsvári villanybotrányba végül a kormány is kénytelen volt beleszólni. Egy bizottságot küldött ki, hogy vizsgálja meg a panaszokat és nézze át a koncesszió-szerződést annak a megállapítására, hogy a társaság betartja-e az abban foglaltakat, illetőleg nem él-e vissza azzal.

A bizottság, melynek tagjai Dumitrescu miniszteriumi inspektor és Petrovici kerületi iparigazgató voltak, most terjesztette be jelentését a kormányhoz. Hogy mi van a jelentésben, még nem lehet tudni, de annyi már is bizonyos, hogy a szerződést nem lehet felbontani, mert súlyos szankciókat tartalmaz erre az esetre, de a koncesszionált társaság nem zárkozhatik el az elől, hogy annak egyes pontjait változtassák meg, mert annyira hátrányosak a városra, hogy a visszaéléshez járnak már közel.

Kis Közgazdasági Hírek

GÖRÖGORSZÁGBAN nagy kereslet mutatkozik élő és vágottbaromfi iránt. Az export-intézet jelentése szerint Görögországban igen jó piacra talál ez a román exportcikk.

A NEMZETI BANK az 1931 évi üzleti hasznából 420 lej osztalékot fog fizetni részvényeinek, a tavalyi 480 lejell szemben. A dividendából a félévi mérleg alkalmával 150 lej már folyósított, 74 lej le megy adóra, kifizetésre tehát 196 lej kerül.

A POSZTÓGYÁRAK ígéretet kaptak a kormánytól, hogy a hátralékos tisztviselői fizetések kiegyenlítése után az állam megkezdi annak az egy és negyed millió lejnek a törlesztését, amellyel a kincstár a postógyáraknak tartozik katonai ruházati cikkek szállításáért.

ÚJ TÖRVÉNYJAVASLATOKAT terjesztett be a kormány a szenátushoz. Ezek: az olasz-román kereskedelmi és tengerhajózási egyezmény ratifikálása, a román-magyar dunahajózási egyezmény ratifikálása, a román-angol háború adósságokról szóló egyezmény ratifikálása, a román-német gazdasági egyezmény módosítására vonatkozó megállapodás ratifikálása.

A ROMÁN-FRANCIA külkereskedelmi mérlege 1931-ben: Románia bevett árut Franciaországba 565.6 millió frank értékében, onnan hozott 115.1 millió frank értékben, vagyis Románia 450.5 millió frank aktívummal zárta ezt a mérleget.

ANGLIA a következő árukat engedi vámmentesen: arany, ezüst, marhahús, borjú, bárány, juh, sertés, gyapjú nyers állapotban, kender, len, valamint repce és lenmagok.

A STABILIZÁCIÓS KÖTVÉNYEK kuponjainak belföldi beváltása néhány nappal ezelőtt megkezdődött. Kimutatás szerint kilenc nap alatt 135 ezer dollárt fizetett ki a kincstár belföldön levő kuponokért, ami azt jelenti, hogy igen sok stabilizációs kötvényt hoztak be az országba. Tavaly belföldön csak 75 ezer dollárt kellett stabilizációs kötvénykuponokért kifizetni.

FEBRUÁR 15.

Hónapról hónapra esnek a husárok

Kiegészítő statisztika a mezőgazdasági helyzet romlásához

Bukarest, február 13.

A mezőgazdaság egyik jelentős pénzforrása volt a multban az állattenyésztés, mert a felhízott, vagy feleslegessé vált állatállományt a gazda mindig könnyen tudta értékesíteni. Tegnap az állatexport nagyarányu hanyatlásáról számoltunk be, de, hogy még teljesebbé tegyük azt a képet, mely a mezőgazdaság igazi helyzetét mutatja a válságban, most egy másik statisztikát közlünk, mely a husárok nagy letöréséről ad izelítőt.

A statisztika a bukaresti nagybani vágóhid-árakat tünteti fel, az utolsó négy hónapban:

Az árak kilogrammonként, lejben, értendőek.

S. O. S.

Temesvár, február 13.

A temesvári ipari szindikátus és az ipartestület foglalkozott a kisiparosság nehéz helyzetével. A százezer lakósu Temesvárnak valamikor főtámasza az iparosság volt és az elárvarezett iparost, mint fehér hollót, emlegették.

Ezzel szemben ma az a tény, hogy Temesvárott és a Bácsban tömegesen adják vissza az iparosok iparigazolványait, míg a krízissel tovább vergődők fuldoklanak és a végrehajtóval vívnak napról-napra meddő csatákat.

Az iparosság szervezetei most gyűlés keretében foglalkoztak a végveszélybe jutott iparosok sanyaru helyzetével és valamennyi felszólaló rámutatott arra a hatalmas válságra, melyben az ország ipara színlődik és követelték, hogy

a kormány tegye meg minél előbb a szükséges intézkedéseket az örvény szé- lére jutott iparosság megmentésére.

A temesvári iparosok memorandumot készítettek, melyet Jorga miniszterelnöknek, Vasilescu-Karpen közunkügyi miniszternek és Valcovici Viktor dr. közlekedésügyi miniszternek küldenek el. A memorandumban a temesvári iparosság helyesli a kormánynak a mezőgazdasági adósságok konvertálására megindított mozgalmát, azonban a válságba jutott ország általános gazdasági javulása érdekében nem tartják ezt elegendőnek és éppen azért

kéri az ipari adósságok konvertálását is.

A memorandum követeli a kormánytól, hogy a parlament elé rövid időn belül terjesszen javaslatot az ipari hitelek konvertálásáról is.

Követeli a memorandum, hogy az ipa-

Megini egy koncesszió

Egy milliárdot kap a kormány a kikötői silósok koncessziójáért

Törvényjavaslat készül az exportbuza standardizálásáról, a kikötői gabonarakta bérbeadásáról és központi gabonagyűjtő-állomások felállításáról

Bukarest, február 13.

Gabonakereskedelmi körökben nagy érdeklődéssel tárgyalják azt a küszöbön álló tranzakciót, amely az állam és egy holland tőkecsoport között fog a közel jövőben minden valószínűség szerint létrejönni. Arról van szó, hogy

a kormány törvényjavaslatot készít a brailai, galaczi és konstancai gabonarakta, silósok koncesszionálásáról s ezzel kapcsolatosan az exportbuza standardizálásáról.

A javaslat előzménye az, hogy a kormány ajánlatot kapott egy holland tőkecsoporttól, hogy ezeket a silósokat bérbeveszi, teljesen újjáépíti és a koncesszió ellenében nagyobb kölcsönt ad Romániának. A tárgyalások elvi megegyezéshez vezettek, amelynek lényege abban áll, hogy

	okt.	nov.	dec.	jan.
Marhahus, I.-a:	23-26, 16-18, 17-19, 15-16			
Marhahus, II.-a:	18-21, 14-15, 14-16, 13-14			
Bivalyhus, I.-a:	13-16, 10-12, 10-13, 9-12			
Lóhus, I.-a:	21-23, 16-17, 14-16, 15-17			
Lóhus, II.-a:	16-19, 13-15, 11-13, 12-14			
Lóhus, III.-a:	14-15, 10-12, 7-9, 7-10			
Borjúhus:	23-25, 18-20, 16-20, 26-23			
Berbécsus:	16-19, 10-15, 6-10, —			
Szalonna:	36, 32, 22, 15			

A statisztikából talán ennyi is elég lesz ahhoz, hogy meg lehessen állapítani, milyen nagy mértékben esnek az árak az egész vonalon.

A temesvári iparosság nem bírja tovább a krízissel való birkózást

rosok házaít, műhelyeit, azok berendezéseit és gépeit öt éven belül ne lehessen kényszereladás alá bocsátani. A kisipar adósságait, amelyek abból az időből származnak, amikor azok értéke nem volt azonos a mai értékével, szállítsák le a mai gyakorlati értékre.

Kéri továbbá az iparosok, hogy rendeltetileg, vagy törvényhozás útján tiltsák el mindazon áruknak Romániába való behozatalát, amelyek belföldön is előállíthatók. Követelik, hogy akadályozza meg a kormány az idegen munkásoknak az országba való beözönlését és erre még kivételesen sem adjon engedélyt, mert bizonyos, hogy nincsen olyan szakmunka, amelyre idehaza nem volna megfelelő számú képzett munkás. Az idegen munkások alkalmazása csak kevesebbit a belföldi munkások részére a munkaalkalmakat és jelentékenyen növeli a munkanélküliek számát.

A memorandum kéri a kormányt, hogy az ország területén azonnal kezdesse meg a közmunkákat és ne elégedjék meg e tekintetben a költségvetés keretén belül előirányzott összegekkel, hanem vegye igénybe mindazokat a pénzeket is, amelyek erre a pótköltségvetésben szerepelnek. Tegye lehetővé a kormány a vállalatok és különböző intézmények részére az építkezések és nagyobb beruházási munkálatok megindítását.

Azokat a külföldi vállalatokat, amelyek az ország területén ilyen munkálatokat végeznek, kötelezze a kormány belföldi munkások alkalmazására.

A memorandumot a mozzalomhoz való csatlakozás végett megküldték a kisiparosok országos szövetségéhez Bukarestbe és az ország valamennyi ipari érdekeltségének.

Ugyancsak a tervhez tartozik az is, hogy a holland csoport minden buzatermő központban buzagyűjtő állomást rendez be, hogy az exportra alkalmas gabonát innen összegyűjtve továbbítsák a kikötőkbe.

A javaslat hírek szerint rövidesen a parlament elé kerül és ennek megszavazása után perfektuálják a megegyezést a hollandokkal. Hogy milyen célokra szánja a kormány a koncesszióból befolyó egy milliárdot, arról nincsenek hírek.

KÖZSZÁLLÍTÁS KÖZMUNKA

FEBRUÁR 18.: A bukaresti utvezérigazgatóság árlejtést tart a következő utvonalakra szóló autóbusszárat-koncesszió 4 évre való bérbeadására: (Nagyküllő megye): Drăușeni — Căta — Homoród — Hoghiz — Măeș — Rotbav — Feldioara — Brașov, a következő elágazással: Rupea, —gara Homoród — Cohalm — Hoghiz — Bogata, — Popca — Mateiaș — Răcășu de Jos, összesen 94.4 km. hosszúságban. — A másik utvonál: Făgăraș — Galați — Săoaș — Bărcuț — Retișu — Hendorf — Apold — Saeș — Sighișoara, a következő elágazással: Bărcuț — Grânari, összesen 66 kilométer hosszúságban. (Hiv. lap 26. sz.).

Kolozsvár város tanácsa árlejtést tart a város tulajdonát képező motoros vontatóerők benzinnel és olajjal való ellátására. (Hiv. lap 26. sz.).

Kolozsvár város tanácsa árlejtést tart a Feleac — Lomb — Corus — Popești — Luna — Gyalu — Agărbieni és Muntele Filii erdőségeknél 1932. évi kihasználásának bérbeadására. (Hiv. lap 26. sz.).

A 19-ik gyalogos divízió Turnu Severinben árlejtést tart a csapattesteknek szükséges husmennység beszerzésére. (Hiv. lap 27. sz.).

FEBRUÁR 19.: Háromszék prefekturája árlejtést tart a kézdívsárhelyi kórháznak szükséges különböző ételműek beszerzésére. (Hiv. lap 26. sz.).

Lipova város tanácsa árlejtést tart a ráboruban eseltet hősök szobrának elkészítésére. (Hiv. lap 28. sz.).

FEBRUÁR 22.: Székelyd község tanácsa árlejtést tart a község tulajdonát képező 18 h. területű erdőség felének kihasználásra való bérbeadására. (Hiv. lap 26. sz.).

Tekerőpatak község (Csikmegye) tanácsa árlejtést tart a „Farkaspataka” erdőségben levő fa eladására. (Hiv. lap 27. sz.).

A CFR segélypénztár igazgatósága, Bukarest, árlejtést tart a Str. P. Poni-uticában levő palota központi fűtésének berendezésére. (Hiv. lap 32. sz.).

FEBRUÁR 23.: Temesvár város tanácsa árlejtést tart különböző aszfaltozási és utjavítási munkálatok bérbeadására. (Hiv. lap 28. sz.).

Temesvár város tanácsa árlejtést tart villamos kocsi-fék és különböző vasanyagok beszerzésére. (Hiv. lap 28. sz.).

FEBRUÁR 24.: Bukarest városháza (Sectorul II. Negru) árlejtést tart a Hala Trajan-on levő borbélyműhely bérbeadására. (Hiv. lap 32. sz.).

FEBRUÁR 25.: Temesvár város tanácsa árlejtést tart 1455 darab normál és 141 darab speciális talpfa beszerzésére. (Hiv. lap 28. sz.). Temesvár város tanácsa árlejtést tart 625 méter posztó beszerzésére. (Hiv. lap 28. sz.).

Kolozsvár város tanácsa árlejtést tart az utjavításhoz szükséges bitumen és aszfalt beszerzésére. (Hiv. lap 32. sz.).

FEBRUÁR 26.: Háromszék vármegye prefekturája árlejtést tart a baróti közkórháznak szükséges tej- és hústermékek beszerzésére. (Hiv. lap 28. sz.).

FEBRUÁR 27.: A nagybányai állami bányák igazgatósága árlejtést tart különböző reagens kémiai anyagok beszerzésére. (Hiv. lap 26. sz.).

FEBRUÁR 29.: A bukaresti közkórházak igazgatósága (Eforia Spitalelor Civile) árlejtést tart a kórházak 1932. évi lisztigényeinek beszerzésére. (Hiv. lap 27. sz.).

Brassó város tanácsa árlejtést tart különböző termőterületeknek kaszálásra való bérbeadására. (Hiv. lap 27. sz.).

Szatmár város tanácsa árlejtést tart a városi közfürdők bérbeadására. (Hiv. lap 27. sz.).

Olcsó társas utazás Németországba a Lipcsei Mintavásár alkalmával március 8-tól 25-ig.

Utirány: Budapest, Prag, Leipzig, Dessau, Berlin, Bremen, Ess-n-Ruhr, Dortmund, Köln, Nürnberg, München, Wien, Budapest. — Jelentkezés Európa utazási iroda - rassó, (Korona szálló) február 23-ig

Mély fájdalommal jelentjük,
hogy a forrón szeretett leányunk
és jó rokon

Gábos Vilma

folgó hó 12-én hosszas szenvedés
után megszűnt élni

Szeretett halottunk hült tetemét
folgó hó 14-én d. u. 1/3 órakor
fogjuk a Hirsch utca 17. szám
alatti gyászházból a ref. iemető
ben örök nyugalomra helyezni.

Drága halottunk Isten veled
A gyászoló család.

Most jelent meg!

Az Ügyvédi Kar szervezéséről
szóló

TÖRVÉNY

MAGYAR FORDÍTÁSA

az eredeti román szöveggel
együtt. ÁRA 80 lej.

Vidékre portóval 90, utánvetel 100 lej
Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6. vastag betűből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyzéri hirdetés esetén 25%-os engedmény. Állást keresőknek 25%-os kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vételezés

Ház-eladások.

1. Jól jövedelmező, szép üzletház

a főtéren 6 lakással, üzlethelyiségekkel és raktárhelyiségekkel, részben bankbetéttel is fizethető

2. Központban 2 emeletes bérház

1200-on felüli nettóíróvellemmel, tehát elsőrangú tőkebeletetés

3. Napos családi ház, fejlődő villanegyedben, azonnal beköltözhető.

4. Több kisebb lakóház,

külvárosi negyedekben, legolcsóbb árakon, kedvező fizetési feltételekkel.

5. A vasuti állomások közvetlen közelében

iparitelkek, különösen alkalmasak értéktálló tőkebefektetésre.

6. Szép villa

a központban, napos fekvéssel, részben a Brassói Ált. Tápt. betétkönyvével is fizethető.

Továbbá több üzlet, bér-és más lakóházak mindenkor jutányosan vásárolhatók a brassói közvetítési irodában:

V. W. Dressnandt & Co.

BRASSÓ, Kapu-u. 52. (Uj szám).

Eladó Brassó központjában egy kétemeletes bérház, jutányos árban. Érdeklődni Tutsek Jenő, Kórház-ucca 45. d. u. 5-4-ig. 16642

Veszek vámmalomberendézést, paraszttörlesre. Kérem ajánlatot ajánlván Krausz Adolf, molnár, Serbeni Plasa Reghin. 16817

DUGÓFESTÉSHEZ, AUTÓ-GUMMITÖLTÉSHEZ alkalmas légsűrítők (compressor) kaphatók Tóth Testvérek gépműhelye, Brassó, Kereszt-ucca 12. 16849

Eladó müncheni idomított, pedigres „Dobermann” fajkutyák. Érdeklődők forduljanak Dragomirescu, Brassó, Sztáru-ucca 70. sz. alatti. 16853

Most alkalmi árak!

WESTEMANN
BRASSO

Olcsón eladó komplett hálószoba és konyha berendezés, Brassó, Közép-ucca 12. 16896

Germania

LINOLEUM
még olcsóbb lett!

Egy szoba padlójának befedéséhez szükséges nagyságban:

4x3 m. Stragula Lei 1260

4x3 m. nyomtatott „ 1800

4x3 m. sima barna „ 1860

4x3 m. inlaid „ 2760

Linoleum futó:

67-90-100 és 110 szélességben nagyon olcsó árakban!

Linoleum szőnyegek:

3x2 m. Stragula Lei 990

3x2 m. nyomtatott „ 1220

Kapható:

Tellmann és Wocel

Brassó - Buzasor.

Olcsó Linoleum maradványok

Rádió raktárunkat

felosztatjuk,

a készülékeket és alkatrészeket

alkalmi áron kiárúsítjuk

SPLENDOR

BRASSÓ, KUT-U 44.

HASZNALT AJTÓK, ablakok olcsón eladók. Brassó, Uj-ucca 8. sz. 16622

Allást nyer

Jutalékos ÜZLETSZERZŐKÉTKeresünk (részlet és kassza eladásra) Erdély területére. Csakis oly GARANCIÁKÉPES PRIMA REFERENCIAVAL rendelkező urak ajánlatát kérjük, akik hasonló minőségben már dolgoztak. Cím: Textilunió Brasov, Str. Ecaterinei 8.

Tiszta mindenek leány felvétetik, aki Bukarestbe menne. Brassó, Kert-ucca 12. 16880

SZIJGYÁR keres képviselőket Brassó és környékén. Német vagy románnyelvű ajánlatokat „Curele” jelígre a brassói kiadóba. 16882

Lakás

Gyermeektelen házaspár egy szobás, konyhás lakást keres. Cím: Központban jelígre a brassói kiadóba kérek. 16868

Szoba-konyhás lakás azonnalra kiadó. Brassó, Crisan 30. (volt Lövész-ucca) 16828

Szép napos uccai szoba fürdőszobahasználattal, március 1-re kiadó, kívánságra teljes ellátással. Brassó, Calea Victoriei 31 (Kut-ucca 33 b). 16847

Butorozott uccai szoba külön bejáratúval, esetleg ellátással, két személy részére azonnal kiadó. Brassó, Regina Maria 58. (Fekete-ucca). 16891

Két szoba konyha, fürdőszoba, kiadó. Brassó, Árvaház-ucca 21. 16884

Istálló, szoba-konyha, ikadó. Ugyanott eladó: kifőzésre alkalmas három karikás takaréktűzhely, íróasztal kasszával. Brassó, Vasut-ucca 74. 16855

Vegyes

NAGYOTHALLÁS és fülzuga ellen kérjenek prospektust Németi Móról, Oradea, Str. Vlaicu (Vámház-utca) 53. 16721

Jó házikosztót kaphatnak Bukarestben, Str. Vasile Boiescu 12. III. emeleten, lift, magyar családnál. 16887

A HAZICUKRASZAT KEZELŐKÖNYVE. Kérleké kitűnő munkája alapján a leggyorsabb és a legkülönlegesebb téstakat mindenki házáig készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel. Ara kemény felvászonkötésben 50 lej.

D. a J. Kr.

Özv. Verzár Sándorné szül. Ivancsics Jusztina úgy a maga, mint az elhunyt testvérei, **özv. Tulsek Gyuláné szül. Verzár Beatrix, Vera ár Aladár, dr. Verzár Mór, Joó Győzőné szül. Verzár Margit** és az összes rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel, de a jó Isten akaratában megnyugodva tudatja, hogy forrón szeretett férje, a legjobb testvér, vő, rokon és jóbarát

VERZÁR SÁNDOR

kereskedő, a Czink és Verzár-cég beltagja, tart. tűzérőhadnagy, a hadiékítményes III. oszt. katonai érdemkereszt, a kardokkal ékesített mindkét Signum Laudis, a vitézségi érem és a Károly csapatkereszt tulajdonosa

f. hó 12-én este 1/11 órakor rövid, de súlyos betegség után 46 éves korában váratlanul elhunyt. Hült tetemét f. hó 14-én délután 1/4 órakor fogjuk a Fekete-u. 47 sz. alatti gyászházból a helybeli bolonyai róm. kath. temetőben levő családi sirboltba örök nyugalomra helyezni. Lelkéért az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 15-én reggel 9 órakor fog az Egek Urának a belvárosi plebánia templomban bemutatni.

Béke poraira! Emléke legyen áldott!

Brassó, 1932 február 13.

Czink Gerő a Czink és Verzár cég beltagja és társtulajdonosa megsomorodott szívvel tudatja, hogy nagyrabecsült és szeretett üzlettársa

Verzár Sándor úr,

a CZ NK és VERZÁR cég beltagja és társtulajdonosa

folgó hó 12-én váratlanul elhunyt.

Temetése folgó hó 14-én délután 1/4 órakor lesz a Fekete-utca 47. sz. alatti gyászházból.

A hálás kegyelet fog örködni munkás és értékes életének drága emléke felett!

Brassó, 1932 február 13.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy tisztelt főnökünk

Verzár Sándor úr

tegnap éjjel elhunyt.

Az elhunytban példaadó főnököt. őszinte jóakarót és atyai barátot veszítettünk el. ki szívünkben tartós hálát és maradandó emléket hagyott.

Brassó, 1932 február 13.

A Czink és Verzár cég alkalmazottjai.

B. L. Kocsis Béla

Felétősszerkesztő:

Brassó-Brassó, Kapu-ucca 56-58. Telefoninterurban: (szerk. és kiadóhivatal) 1-77 és 82
Bucuresti-Bukarest I, Boulevard Schitu Magureanu 21. Telefonszám: 363-64

A BRASSÓI LAPOK nyomdavezetőségének kiadása és szerkesztése: Brassó, 1932.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi átlagos negyedévre 42, félre 82, évente 1600 lej. — **Egyes szám ára 5 lej,** Magyarországon 20 fillér.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófennvár megye részére Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17 (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor és Kóan Jenő. — **Dés:** Str. S. Barna-tu 10. (Oszian Kálmán) — **Kolozsvár:** Str. Dubaiailor 7. volt Lánir-utca: Neunana Ignác. — **Maros, Marostorda és Kisküküllőmegyék:** kerületi megbízott (Bernát Ernő) Ig. - Mures, Str. Campul 8. — **Marosvásárhely:** Benjamin Arad. — **Ploia Reg Ferdinand 53.** — **Nagyvárad:** Strada Turnului 13. — **Székelyvárad:** Str. Csoconaiu 10. (Váradi József). — **Szilágy-Varhely megye és Székelyudvarhely:** Orban Balázs-u. 31. (Varró Elek). — **Szilágy-somlyó:** (Helferth Ernő). — **Forja:** Str. Regele Ferdinand 25. (Dancs József.)

Központi szervezők, pénzügyveteli jogosultsággal. Bartha Géza, Dán Mózes.
HIRDETÉSEKET tesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.